

تہ لقی  
سی ید م

زنجیرہ بابہ تہ ہ نوکیہ کان

منتدی اقرأ الشقانی

WWW.IQRA.AHLAMONTADA.COM

علے باپر

بہادر خستہ روی

مافرتہ لئیسلام

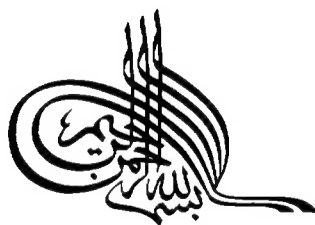
بج زیا نیک دہ کین ؟ !

نورانی



بیتہ کتب و نشر





بدر و درخستند وادی

نا فرات له نیسلام

چ زیانیک ده کین ۱۴



بداد و خستندگی  
ما فرہ ت لہ ئی سلام  
ہج زیانیک دہ کی ن ؟!

علی باپیر



پبلشرز و ڈسٹریبیوٹرز

**ماfi لءچايدانهوہى پاريزراوه بو  
نوسينگه‌ى ته‌فسير**

ناوى كتيب:	به‌دورخستنه‌وى ئافرهت
نوسهر:	له ئيسلامدا چ زبانيك ده‌كه‌ين
بلاوكرده‌وى:	عهلى باپير
خه‌ت:	نوسينگه‌ى ته‌فسير/ هه‌ولير
به‌رك:	نه‌وزاد كو‌يى
سالى چاپ:	امين مخلص
تيراز:	٢٠٠٧ز-١٤٢٨ك
	٣٠٠٠ دانه

له كتيبخانه‌ى گشتى هه‌ولير ژماره‌ى سپاردنى (٩٥٢) ى سالى

**هه‌ولير**  
 بو بلاوكرده‌وه و راكته‌ياندن  
 هه‌ولير- شه‌قامى دادكا زير نوبلى سىرين نالاص  
 ت: ٢٢٢١٦٩٥ - ٢٢٣٠٩٠٨ - ٢٥١٨١٣٨  
 موبایل: ٢٢ ٥١ ٤٦٠ ٠٦٥٠ - ٩١ ٧٢ ١٣٨ ٠٧٧٠  
[tafseeroffice@yahoo.com](mailto:tafseeroffice@yahoo.com)  
[tafseeroffice@maktoob.com](mailto:tafseeroffice@maktoob.com)  
[altafseer@hotmail.com](mailto:altafseer@hotmail.com)

﴿وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ  
تَمِيلُوا مِيلًا عَظِيمًا﴾

## پیشکش بی

بهو ئافره تانه ی که له ژیر هیچ فشاریک دا و به هیچ نرخیک  
دهستبهرداری ره سه نایه تی نیسلامیی و نه ته وهیی خویان نابن  
و به ده م گیزه لووکه ی لاسا کردنه وهی کویرانه وه ناچن.



## پیشه کی

خوینهری بهر پیز:

ئەم نامیلکە یە لە ئەسل دا وتاریک بوو کە لە مانگی (۵) ی (۲۰۰۶) لە هۆلی ((پینجی نازار)) لە شاری (رانیه) لە کۆریکی تایبەت بە ئافرهتان دا، دراوه و پاش هینرانە سەر کاغەز<sup>۱</sup> و چاپی داچوونەوهی بە مشیوێهە ی لیهاتو.

هیواداریشم ئەم نامیلکە یە بیته مایە ی بەرچاو پروونی و بیداری و هۆشیاری خوشکاتمان بە هەموو جور و ئاراستە کانیانەوه کە بە داخەوه لەم هەل و مەرجە دا لە ژیر فشاریکی زۆردان بۆ لادان و دوورخستنه و دیان لە ئیسلام لە پرووی عەقیدە و فیکر و خوورە و شت و داب و نەریت و...هتدەوه.

هەلبەتە من دنیام کە ئەم شەپۆل و تەوژمی سیکۆلاریزم و لیبرالیزم و دنیاگەرای و ماددە پەرستی یە ئیستاش سەرئەنجامی هەروەک شەپۆل و تەوژمی مارکسیزم و کۆمۆنیزمە کە ی رابردوو دەبێ و هیندە ی پیناچی بازاری ئەومیش دەشکێ و لە برەو دەکەوێ، بەلام بیگومانیش وەک چۆن کاتی خۆی گەلێک کەس لە زۆنگاوی

---

۱ - سەرەتا براهیکێ بەرێزمان بەناوی: (احسان محمد) هیناویەتە سەر کاغەز و هەندیک لە ئەفەرموودەکانیشی (تخریج) کردووە، دوایش کاک مەلا بلال قەلادزەبی دووبارە بە خەتیکی خوش و پاش چار پیناگیرانەوهی خۆم نووسیویەتەوه، خوا بە چاکترین شینو پاداشتیان بداتەوه.

ماركسىزم دا خنكان و له بيابانى كۆمۈنىزم دا سەريان بە  
فەتارەت چوو، زۇنگاو و گىژاۋى سىكولارىزم و لىبرالىزىمىش  
خەللىك سەرى تىيان دا بە فەوتان دەچى!

جا ديارە ئىنسانىش تەنيا يەك ژيانى ھەيە و بەس يەك جار  
لەم سەر خرۆكەى زەۋى يە تاقى دەكرىتەۋە، نەك دوو سى جار بژى  
و تاقى بكرىتەۋە تاكو ئەگەر لەيەك دووانىكىيان دا رىي ھەلەى  
گرت و تىي دۆراند لەۋانى دىكەدا زەرە و زىانەكەى پرىكاتەۋە و  
دۆراندەكەى قەرە بوو بكاتەۋە!  
كەۋاتە:

ھەموو ئىنسانىك دەبى چاك وردىتەۋە و رامىنى بەر لەۋەى  
ھىچ ھەنگاۋىك بنى و پى ھەللىنى، كە ژيانە دىيائى يەكەى  
لەسەر رىيازىكى راست و دروست و بەردو ئامانچ و ھەۋارگەيەكى  
رەۋا و شايستە دەست پى بكات و بگوزەرىنى، ئەگەرنا دوايى  
پەككو پەككو و پەشىمانى داد نادات ۋەك خۋاى دادگەر لەۋ بارەۋە  
فەرموۋىەتى:

﴿حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ \* لَعَلِّي أَعْمَلُ  
صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَىٰ  
يَوْمٍ يُبْعَثُونَ﴾ (المومنون - ۹۹، ۱۰۰).

ۋاتە: ھەتا كاتىك يەككىيان مردنى گەيشتە سەرى، گوتى:  
پەرۋەردگارم: بىگىرنەۋە - بو دىيا - بەلكو كردهۋەى چاك بىكەم لەۋ  
ژيانە دىيائى يەدا كە بەجىم ھىشتەۋە - پىي دەگوتى - نەخىر

به لکو ټوړه هر قسه يه که خوی ده يکات — نه گهر نا که س گوی  
 پی نادات — وه هتا رږژی زیندو کرانه و بیان پهرده و نیوانیک له  
 پشتیانوه هیه — (واته له نیوان ټوان و ژيانی دا ژيانیکی دیکه  
 هیه که وه پهرده و نیوانیک وایه له نیوان دنیا و قیامت دا).  
 هروړه خوی داد گهر و کار به جی له وه لامي که سانیک دا که  
 له دوزه دا داد و فیغان و هاوار هاوار ده کهن که خوا در بایان  
 بکات فرمویه تی:

﴿...أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ التَّذِيرُ فَذُوقُوا  
 فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ﴾ فاطر — ۳۷ .

واته: ټدی بایی ټوړنده نه مانثریاندن و ته مه ندارمان نه کردن  
 که نه گهر که سیک ویستبای پند و ډبرگری و بیدار بیتوه بوی  
 ده لوا، وه نایا ناگاردار که روه تان نه هاته لا؟! ده بیچیرن دهی  
 بیگومان سته مکاران هیچ یار مه تیده ریان نین ناشکراشه که  
 نینسانی موسلمان له بهرام بهر مړو قایه تی دا به گشتی و خه لک و  
 خرمان و نیژیکانی خوی دا به تاییهت بهر پرسیاره، به تاییهت  
 که سانیک که خوی به خشر له شاره زایی له دین و شه ریه تی  
 خویدا دا به هره مه ندی کردون، وه له باره وه فرمویه تی:

﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ  
 طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ  
 يَحْذَرُونَ﴾ (التوبه — ۱۲۲ - )

واته :

وه پرواداران بۆيان نيه تيکرا برۆن بۆ جهنگ و جيهاد ، بالههر  
کۆمه ليکيان دهسته يه کيان بچن بۆ گهران به دوای زانياری دا تاکو  
له دين دا شاره زابن وه بۆ ئه وهی کاتيک ده گهرينه وه لای  
خه لکه کهيان وريا و ئاگاداريان بکه نه وه به لکو هۆشيار و بيدار  
بينه وه .

جا به ندهش له م ناميلکه يه و به رهه م و ههنگاوه کانی دیکه شم  
دا- خوياربي - ته نيا ئه و هانده ره ده جوييني و له خوای  
به به زه ييش ده پاريمه وه به ره که ت و پيژي زياتر بخاته کارو  
به رهه مه کانه وه و سه ره نجامي دنيا و دواړۆژي هه موولايه کيشمان به  
نيرومی و ورد و درشته وه خيربکات و له عه بيداري دنيا و  
گوناهباري دواړۆژ به دوورمان بکات.

(٤) ی شه ووالی ١٤٢٧

(٢٦) ی تشرینی دووه می ٢٠٠٦

هه ولير

## دهقى وتاره كه :

الحمد لله رب العالمين وصلى الله تعالى وسلم وبارك على حبيبنا  
و شفيعنا محمد و اله أجمعين من الصحب و الازواج و القرابة  
والتابعين لهم باحسان الى يوم الدين.

خوشكاني بهريزو خوشه ويستم! خوشحالم كه به ديدارتان شاد  
دهم، نهو بابتهى كه بوم ناماده كردون ناو ونيشانه كهى بهم  
شيوده يه :

(به دوور خستنه وى ئافرهت له ئيسلام چ زيانتيك ده كه يين؟! )  
كه دياره ليتردها مه به ستمان له ئافرهت ئافرهتى موسلمانى  
كورده، خوشكه به ريزه كانم! هيوادارم نه و نه دى بوتان ده كريت  
ئارامى و بى دهنگى ره چاو بكه، دياره هول كه شان گرمه و  
تاراده يه كه سه غلته دهن، منيش ره چاوى كاته كه ده كه م.  
خوشكه كانم!

دياردهى دوور خستنه وى ئافرهت له ئيسلام له نيو كومهلگاي  
كورده وارى خوماندا ديارده يه كى زوق و ئاشكرايه، دياره خه م  
خواردنى ههركاميكمان له ميللهت و كومهلگاي خوى به شيوده يه ك  
كه نه و نه دى بتوانين بهرژه و نه ديه كاني دابين بكه يين و خيرو قازانجى  
تووش بكه يين، وه له زهرهرو زيان بپاريزين، نهو نهركى سه رشانى  
ههركاميكمانه، وهك پيغه مبه ر (ﷺ) فهرموويه تى:

كلكم راع و كلكم مسؤل عن رعيتہ ۲ (متفق عليه)، واتہ:  
ہر كام لہ ئیوہ چاودیرہ، وہ بہرپرسیاریشہ بہرانبہر بہ خەلك و  
كۆمەلگایہ كەى.

جا لہ راستى دا ئە گەر سەرنج بەدەینە دام و دەزگاکانى  
راگەیاندمان - دیارە مەبەستم پى راگەیاندى لایەنى دەسەلاتدارە-  
بە ئاشکرا دیارە کە دەویستری ئافرەتى موسلمانى کورد لہ ئیسلام  
دوور بخړیتەوہ، جا من لہم کۆردەم دا باسى ئەوہ دەکەم کە ئە گەر  
ئافرەت لہ ئیسلام دوور کەوتەوہ چ زیانیك دەکەین؟! ئاشکراشە  
هەرشتیک کە زیانی تیدابى دەبى دەستى لى هەلبگرى، بەتایبەتى  
لەلایەن دەستەلاتیکەوہ کە دەبى دلسۆزى میللەت و کۆمەلگاکەى  
بیت و لەسەرى پێویستە هەولبەدات چى خیر و قازانجە بۆى بێنیتە  
پیش و هەرچى زەرەر و زیانیشە لى دوور بخاتەوہ.

خوا پشتیوان بیت لہ چوار تەوہردەدا باسە کەمان دەخەینە روو  
کە ئەمانەن:

۱- تیروانین و جیهانیبى ئیسلام بۆ ئینسان و ژيان و ئافرەت و  
خیزان.

۲- زیانەکانى دوورخستەوہى ئافرەت لہ ئیسلام

---

۲- کلكم راع و كلكم مسؤل عن رعيتہ فالامام وهو مسؤل عن رعيتہ، والرجل راع فى بيت أهله  
وهو مسؤل عن رعيتہ، والمرأة راعيتہ فى بيت زوجها وهى مسؤلة عن رعيتہا، والخدام راع فى مال  
سيده وهو مسؤل عن رعيتہ، والرجل راع فى مال أبيه وهو مسؤل عن رعيتہ، فلكم راع وكلكم  
مسؤل عن رعيتہ) رواه الامام احمد و مسلم والبخاري و أبوداود والترمذي عن ابن عمر).

۳- پاساو و بیانوری دوورخستنه‌ودی ئافرهت له ئیسلام

۴- چاره‌سەر.

## ته‌وه‌ره‌ی یه‌که‌م: تیروانین و جیهانبینی ئیسلام

له‌م ته‌وه‌ره‌ی یه‌که‌م دا له‌ چوار خالان دا باسی تیروانینی ئیسلام ده‌که‌ین بۆ: مرۆڤ، ژیان، ئافرهت، خیزان، چونکه‌ پێویسته‌ پێشی بزاین ئیسلام چی پێیه‌ بۆ مرۆڤ، و چی له‌ مرۆڤ ده‌وی؟ و چی پێیه‌ بۆ ژیان؟، وه‌ چۆن ته‌ماشای ئافرهت ده‌کات؟ و چۆن ته‌ماشای خیزان ده‌کات؟ ئینجا ئه‌و ئیسلامه‌ی که‌ ئه‌وه‌ تیروانینه‌تی بۆ مرۆڤ و ژیان و ئافرهت و خیزان ئایا کاتێک ئافرهت له‌و جوړه‌ ئیسلامه‌ دوور ده‌که‌ویتته‌وه‌ چ زیانیك یان چه‌ند جوړه‌ زیان ده‌که‌ین؟!

خالی یه‌که‌م: مرۆڤ له‌ جیهانبینی ئیسلام دا:

خوشکه‌ به‌رپه‌رێه‌ کام! ده‌رباره‌ی تیروانینی ئیسلام بۆ مرۆڤه‌ خواى به‌دیه‌یتەر له‌ زۆر ئایه‌ت دا به‌ ڕوونی و ڕاشکاوی باسی کردو‌ه‌ که‌: مرۆڤ له‌ ڕوانگه‌ی ئیسلامه‌وه‌ جێنشینى خوايه‌ و له‌ سه‌ر زه‌وى دایناوه‌ بۆ ئه‌وه‌ی سه‌ر زه‌وى ئاوه‌دان بکاته‌وه‌، واته‌ به‌ شیوه‌یه‌ك ب‌ش‌ی که‌ ڕوو له‌ ئاوه‌دانى و گه‌شه‌کردن و به‌ره‌و پ‌یش‌ چوون ب‌ی، وه‌ له‌ دوا ڕۆژیش دا بتوانی به‌ره‌زامه‌ندى خوا شادب‌ی، خواى به‌رز و مه‌زن ده‌فه‌رموی: ﴿... وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ

خَلِيفَةً...<sup>۳</sup> واته: وه کاتیک په روږد گارت به فریشته کانی فہرموو:  
من جیشینیک له سہر زہوی داده نیم..

وہ فہرموویہ تی: ﴿... هُوَ أَنشَأَكُمْ مِّنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا﴾<sup>۴</sup>  
واته خوا ئیوہی له زہویدا پیگہ یاندوہ و ئاوہ دان کردنہ و ہشی به ئیوہ  
سپاردوہ..

ہہ روہا فہرموویہ تی: ﴿إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا  
لِنَبْهُوَهُمْ أَتَاهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا﴾<sup>۵</sup> واته: ئیمہ سہر زہویمان رازاندوۛتہ و ہ  
بوۛ ئوہی تاقیمان بگہ ینہ و ہ داخو کامیان کردہ و ہی باشترہ..

کہ واته خوا (عزوجل) سہر زہوی بوۛ ئیمہ رازاندوۛتہ و ہ جوۛرہا  
نازو نیعمت و بہ خششی پیداوین تاکو ژیان و گوۛزہ را نمان رازاوہ و  
درہ وشاوہ بی و سوودیان لی و ہر بگرین و لییان بہ ہر مہ ند بین، بہ لام  
بوۛچی؟! بوۛ ئوہی تاقیمان بکاتہ و ہ بہ ئہ نجامدانی کردہ و ہی  
باش (العمل الصالح) ئینجا کردہ و ہی باشیش له پابہ ندیی بہ  
شہریعت دا بہ رجہ ستہ دہ بی کہ خوا بہ پیغہ مہر ی خوۛ  
دا (صَلِّ عَلَيْهِ) ناردوویہ تی.

چونکہ ہہر کاتیک مروۛف ، وهك تارك ، خیزان، کوۛ مہ لگا،  
دہ ولت، بہ شہریعتی خواوہ پابہ ند بوۛ له راستی دا له ہہرمو  
چاکہ یهك نیزیک دہ بی و له ہہرمو خراپہ یه کیش دوور دہ بی! چونکہ

۳- البقرہ، ۳۰-

۴- ہود- ۶۱-

۵- الکہف ۷-



شهریعتی خوی پورهردگار له هه موو بواری لایه نه کان دا هه رچی  
چاکه یه فرمانی پیکردوه و هه رچی خراپه یه قه ده غه ی کردوه.

خالی دووهم: تیروانی نیسلام بو ژیان:

ژیانی دنیا له روانگهی ئیسلامهوه بریتیه له تاقیگه، مروّقه بو  
تاقیکردنهوه خولقی نراوه و ژیانی دنیا تاقیگه یه که تییدا تاقی  
ده کریتهوه، وهک خوی (جل جلاله) دهه رموی: ﴿الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ  
وَالْحَيَاةَ لِيُبْلِغَكُمْ أَكْثَرَكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ﴾ واته: نهو  
که سهی مردن و ژیانی له سهه زهوی په خساندوهه تا کو تاقیتان  
بکاتهوه داخو کامهتان کردهوهی چاکتره..

که واته ئیمه ژیا نه دنیایی یه که مان بریتیه له تاقیگه یه که وهک  
گوتراوه {الدنيا مزرعة الآخرة} واته: دنیا کیلگهی دواړوژه، هه  
بویهش پیغه مبهه ری خوا (صلواته) مروّقی له ژیانی دنیای دا وهک  
رپیوار ته ماشا کردوه، {عن ابن عمر رضی الله عنهما قال أخذ رسول  
الله (صلواته) بمنکبي فقال: كن في الدنيا كأنك غريب أو عابر سبيل} <sup>٧</sup>  
واته: پیغه مبهه ری (صلواته) خوا شانه کانی گرم و فه رموی: له ژیانی  
دنیا ت دا وا بزانه ناواره و بی ناشنا یان رپیواری.

که واته ده بی له دنیا دا نه مامی کردهوهی باش بنیژین و کاری  
باش نه نجام بدهین، چونکه لیږدها تاقی ده کریتهوه و نه نجامه که ی له  
دواړوژ هه لده گرینهوه.

---

٦- الملك - ٢ -

٧- رواه البخاری

ئەمە بە كورتى تېروانىنى ئىسلامە بۆ ژيانى دىيا، ژيانى دىيا  
 برىتى نىيە لەۋەى ھەرچى زياتر لەزەت و خوشىي ماددى وەربگرى  
 بەبى لەبەرچاۋ گرتنى دوا پۆژ و، بەبى لەبەر چاۋگرتنى ئەو  
 چىكمەتەى ، كە مەرۋقەبۆى دروستكراۋە و، بەبى لەبەر چاۋ گرتنى  
 رەۋشت و بەھا بەرزەكان و بەرزەۋەندىي خىزان و بەرزەۋەندىي  
 كۆمەلگا و بەرزەۋەندىي ۋەچەى تازه و نەۋەى نۆى!!

بەلكو دەبى ئەۋانە ھەموۋى لەبەر چاۋ بگرىن، بەلام بىگومان  
 ئىسلامىش ھىچ خىرو خوشى و ھىچ نازو نىعمەتىك كە ژيانى  
 مەرۋقەپىۋىستى پىيەتەى لە مەرۋقەدەغە نەكردوۋە، بەلكو خۋاى  
 بەخشەر زۆر بە پرونى فەرموۋىيەتەى ھەرچى رزق و رۆزى پاك و  
 چاكە و ھەرچى نازو نىعمەتە بۆ مەرۋقەكانى خولقاندوۋە: ﴿قُلْ مَنْ  
 حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ﴾<sup>۱</sup> واتە : ئەى  
 موھەممەد پىيان بلى: كى ئەو جوانى و رازاۋەبى يەى كە خوا لە  
 زەۋى دەرى ھىناۋە ۋە ئەو رزق و رۆزى يە پاك و چاكانە، كە  
 خولقاندوۋنى قەدەغەى كردوۋن، واتە: خوا خوشى و نىعمەتەكانى  
 دىياى لەبەندەكانى خۋى قەدەغە نەكردوۋە، بەلكو ھەر بۆ ئەۋانە  
 دروستكردوۋە، بەلام دەبى ئەسەر پىيازى شەرع و چوارچىۋەيەكدا  
 كە قازانچى دىياۋ دوا رۆزىيان و بەرزەۋەندى تاك و كۆمەلگان

مسوگەر بکات ئاوا خەلك سوود له نازو نيعمه ته کان وەر بگرن و  
ئاوا لییان به هره مه ند بڤن.

خالی سییه م: تیروانی نی ئیسلام بو ئافره ت:

خوای کار به جی ئه ویشی زۆر به پروون و راشکاو بی خستوته پروو  
بو نمونه له و باره وه فهرموویه تی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ  
الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا  
كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ  
رَقِيبًا﴾ واته: به ناوی خوای به به زه بی به خشنده، ئه ی خه لکینه  
پاریز له و په روه رد گاره تان بکه ن که ئیوه ی له نه فسیک دروست کردوه  
و هه ر له ویش هاوسه ره که ی وه دی هیناوه بو له و دوانه ش پیاوان و  
ئافره تانیکی زۆری بلاو کردوته وه (به زه ی دا) وه پاریز له و خوایه  
بکه ن که داوای شتی پی له یه کدی ده که ن بوه پاریز له په یوه ندی  
یه کانی خزمایه تی بکه ن (واته مه یانپه چرینن) بیگومان خوا  
به سه رتانه وه چاودیره.

که واته ئیمه هه موومان له (ئاده م) یین و دایکیشمان (حه ووا) یه  
سه لامی خویان لی بی و ئه ویش هه ر له و نه فسه ی که ئاده می لی  
دروست بوه و دروستکراوه، دواپی له وانه وه وه چه ی به شه ر زۆر بووه و  
که وتوته وه و به سه ر زه ی دا دابه ش بووه.

به ئی له ئیسلام دا وا ته ماشای ئافره ت ده کری که هاوکوفی  
پیاوه و هاوتاو هاو وینه ی پیاوه، وه که له فه رمایشتیکی

پيغەمبەردا (ﷺ) ھاتوھ: {انما النساء شقائق الرجال} ۱۰ واتە:  
 يىگومان ئافرەتەن لەتکى پياوان.

وہک چۆن سىۋىك لەتک دەكرى بە ھەردووك لەتەكەى ئەو سىۋە  
 پىكدىن، بە ھەمان شىۋە پياو و ئافرەتەش بە ھەردوو كيان  
 خىزانىك پىكدىن، بە ھەردو كيان مەروڧىكى تەواو پىكدىن، بە ھەر  
 دوو كيان خىزانىك پىكدىن و كۆمەلگا پىكدىن!

بۆيە ھەرچى لەو بارەو دەگوتى كە گوايە ئىسلام بە سووك  
 تەماشاي ئافرەت دەكات و بە كەمتر لە پياوى دادەنى ئەسل و  
 ئەساسى نىيە، بەلى ئىسلام جياوازى دەخاتە نىوان ئەركى پياو و  
 ئافرەتەو، ئەو ئەركانەى كە پەيوەندى يان بە سەروشتى  
 نىرەنەى (ذكورة) ى پياو، وە مەينەى (أنوثة) ى ئافرەتەو  
 ھەيە، ئەمەش پەريەتى لە ھىكمەت و عەينى ھىكمەتە، چونكە وەك  
 كوردەوارى خۆمان دەلەن {نان بۆ نانەوا و گوشت بۆ قەساب}.

ھەندىك ئەرك و كار ھەن پەيوەستى بە پياوەتى (رجولية) ى  
 مەروڧەو و ھەندىكىشان بە مەينەتى (أنوثة) ى مەروڧەو و دەبى  
 پياو ئافرەت تەيان دا جياواز بن بۆ نمونە: ئەركى داىكايەتى ھەر  
 ئافرەت دەتوانى بىيىنى و پياو ناتوانى داىك بى، وەك ھەندىك  
 ئەركىش ھەن كە پەيوەندى يان بە پياوۋە ھەيە وەك جەنگاۋەرى  
 كە ديارە زياتر لە گەل سەروشتى پياودا دەگوڧى، بەلام ديارە

---

۱۰ - رواه الامام لاحد و أبو داود و الترمذي عن عائشة، و رواه البزار عن أنس (حديث صحيح)

کومه لیک ندرک و واجباتی زوری هاربه شیش هن که په یوډندی یان به مروځایه تیی پیاو ئافره ته وه هدی، ئافره و پیاو تیئاندا یه کسان، بو وینه: هر دوکیان دهبی ئیمان بینن، وه هر دوکیان دهبی کرده وی چاک بکن و به ندایه تیی بو خوا بکن، وه دهبی هاوکاری یه کدی بکن له سر مشور خواردن له کومه لگا، یان له بواری فرمان به چاکه کردن و ری گرتن له خراپه، نه وانه په یوډندی یان به ماهیه تیی ئینسانه وه هدی، بو پیاو و ئافره تیئاندا یه کسان، به لام نه و ندرک و کارانه ی که په یوډندی یان به سروشتی ئافره تابه تیی یه وه هدی یا خود به سروشتی پیاو ته یی وه هدی شه ریعت جیاوازی خستوته نیوانیان، نه ویش وه گوتم عهینی حکمت و لیزانینه و هرشته له شوینی شیای خوی دا دانانه.

خالی چواره م: تیروانی نی ئیسلام بو خیزان:

نایا ئیسلام چون ته ماشای خیزان ده کات؟  
خوشکه به ریزه کام! ئیسلام و ته ماشای خیزان ده کات که خیزان (أسرة) یه که مین خشتی بنیاتنانی کومه لگایه، دیاره هر بینایه که که دروست ده کری نه گهر خشته کانی ریک نه بن و باش له قالب نه درابن نه و بینایه ناریک دهرده چی، هر بویش ئیسلام زور گرنگی اوه به خیزان، چون؟! له ئیسلام دا قه دهغه کراوه که ئافره تیک و

پیاویك به یه كه وه كوښنه وه مه گهر له سهر بنه مای وشه ی خوا وه به شیوه یه کی شهرعی و رېك كه دوو شاهد ه بن و كوښه لگا پي بزانی، بوچی؟! بو ټه وهی دواپی ټه و ئافرهت و پیاوه كه پيك ده گهن و نسل و وه چیهان لی په یدا ده بی، ټه و نسل و وه چیه باب و دایکی خو یان بناسن، وه ټه و دایك و باب به بزانی ټه و مندا لانه هی کین؟ دیاره خیزانیکی و خیزانیکی ساغ و سه لامه ته، نهك ټه وهی كه ئیستا له ولاتانی رۆژتاوا دا هیه به سهدان و به هه زاران کور و کچ هه ن ده زانی دایکیان کی یه به لام با بیان نانس!!

به لکو هیه دایکیشی نانس، چونکه به شیوه یه کی ناشهرعی له دایك بووه و یه کسهر دایکی بردوویه تی بو دایه نگا، نازانی دایکیشی کی یه، بیگومان ټه وه حاله تیکی زۆر ناسه لیمه، جا ئیسلام واته ماشای خیزان ده کات كه ده بی خیزان له سهر ټه ساس و بنچینه یه کی راست و دروست و گریه نه ند (عقد) یکی پیروز و موبارهك بنیات بنری، له سهر بناغه ی گریه نه ندیك كه هه ر دوولا ره زامه ندی یان له سه ربی و كهس و کاریشیان ناگادار بن وه كوښه لگا و ده ور به ریشیان ناگاداری، بویه پیغه مبه ر (عَلَيْهِ) فهرموویه تی: (أعلنوا النكاح)<sup>۱۱</sup> واته: هاوسه رگریبی ئاشکرا بکه ن. دیاره ټه وهش حورمه ت و ریزی ئافرهت و پیاوه كه شی زیاتر تیدا یه، وه هی مندا له کانیشیان وه بیگومان به پیکه یانی

<sup>۱۱</sup> - رواه أحمد و الطبرانی و ابن حبان عن الزبير، وهو حسن.



خیزانیکی ئاوا خشتیکی ساغ و سه لیم و ریک و پیکیش لهو  
کۆمه لگایه دا داده نری.

## ته وهره ی دووهم: زیانه کانی دوورخستنه وهی ئافره تان له ئیسلام:

کاتیڭ ئافره ت له ئیسلام، له دین وشه ریه تی خوا دوور ده خریته وه، چ زیانیڭ ده کهین؟! ئایا ئافره ته که به ته نها زیان ده کات؟! یان سه رجه م کو مه لگا زیان ده کات؟! با ته ماشا بکهین:

۱- جاری ئافره ت- ههروه ها پیاویش به لام لیږدها کوږه که مان بو خوشکانه و قسه ده رباره ی ئافره ت ده کهین- کاتیڭ له ئیسلام دوور ده خریته وه بهر له هه موو شتیڭ له رووی عه قیده یی و فیکریه وه زیان ده کات، بوچی؟! چونکه ته نیا ئیسلام وهک دوا یین دین و دوا یین شه ریه تی دستکاری نه کراوی خوا (عزوجل) له بهر دهستی مرو قایه تی دا ماوه و ته نیا ته ویش- وهک بهرنامه ی راست و ته وای خوا- وهلامی راست و دروستی پییه بو ئه و پرسیاره له میژینه نه ی که له می شک و دلی ئینساندا سه ره له دده دن: ئایا من بوچی دروست بووم؟ کی دروستی کردووم؟ چو ن هاتووم؟ بو کو ی ده چم؟ پیویسته چی بکه م؟ چو ن بژیم؟ ئه و پرسیارانه ته نیا ئیسلام به شیوه یه کی راست و دروست وه لامیان ده داته وه، ئه گه رنا هه رچی فه لسه فه و بیرو با وه ره کانی دی که ن تی کرا تووشی سه رگه ردانی و توشی گێژاو بوون له کاتیڭ دا که ویستوویانه وه لامی ئه و پرسیارانه بده نه وه.

ئىنجا كاتىك ئافرەتى مۇسلمان لە دىنە كەى دور دەخريتەو  
 ئەو لە رووى عەقىدەى فېكرىى يەو توشى گىژاودەبى، ديارە  
 عەقىدە و فېكرىش بناغەى و ھەركاتىك ئىنسان نەيزانى شوئىنى  
 لە (اعراب) ى بوون (وجود) دا چى يە و، نەيزانى بو دوست بوو و  
 لە كوئى و ھاتو و بو كوئى دەچى و، دەبى چۆن بڑى و بەرنامەى چى  
 بى و ھەلّال چى يە و ھەرام چى يە و چاكە چى يە و خراپە چى  
 يە؟!

كاتىك ئىنسان - واتە ئافرەتى مۇسلمان - ئەو شتانەى نەزانى  
 ماناى وايە ژېرىناو بناغەى ژىنى نىە و بناغەى كى نىە كە  
 لەسەرى بوەستى، ئاشكراشە كە وەك چۆن ديوار بى بناغە  
 ناوہستى، كەسىكىش كە (چ پيار بى چ ئافرەت) ئيمان و عەقىدە و  
 فېكرى تەواو نەبى، ديارە بەندايە تىشى بو خوا تەواو نابى يان ھەر  
 نابى، بو سەرەنجام كاتىك مەوژ پەيوەندىى لە گەل خوا (عزوجل)  
 دەپچرى، لە رووى خو و رەوشت و ھەلس و كەوت و رەفتار و  
 ئاكارى كۆمەلە تىشەو بە تەواوى تىك دەچى.

۲ - ئىنجا با بزائىن لە رووى خو رەوشتەو ئافرەت بو خوئى،  
 كۆمەلگاش چ زىيانىكە، كەن؟!

خوشكە بەرپزە كام! ئەگەر ئىمە لەسەر ئەو بناغەى كە  
 ئىسلام دايناو بو تېروانىنى ژيان و ئىنسان و ئافرەت و خىزان،  
 تەماشای ئەو خوورەوشت ئەدەبانە بكەين، كە ئىسلام ديارى كەردوون

بۆ ئافرهت- زۆر جار كه باسى خورپه‌وشت و ئه‌دهب ده‌كړئ  
 خه‌لكانيك ته‌نيا زه‌نيان به‌لاى به‌رگ و پوښاكى ئافره‌تان دا ده‌چى  
 به‌لام له راستى دا به‌رگ و پوښاك به‌شيكه له‌و خورپه‌وشته‌ى كه  
 ئيسلام ديارى كړدوه بۆ ئافره‌تى موسلمان و به‌شيكه له‌و ئه‌ده‌به  
 به‌رزانده‌ى كه ديارى كړدوون بۆ ئافره‌تى موسلمان بۆ ئه‌وه‌ى  
 كه ساپه‌تى و حورمه‌ت و رېزى پارېزراوې، ئه‌گه‌رنا له‌راستى دا  
 پوښاك ده‌ورى توپك‌ل ده‌يښى- ئه‌و كاته وهك پېويست له‌ حيكمت  
 و فله‌سه‌فه‌كه‌يان تېده‌گه‌ين، چونكه له‌ راستى دا شه‌ريعت  
 هه‌لقولاوى عه‌قيده و جيهانپيښى يه‌و، وهك ديواريك له‌سهرى بنيات  
 نراوه و به‌بى لېتېگه‌شتنى عه‌قيده له‌ نه‌پنى يه‌كانى شه‌ريعت  
 تېناگه‌ين و به‌بى عه‌قيده‌ش به‌ شه‌ريعت‌ه‌وه پابه‌ند ناين، بۆ  
 نمونه: ئيسلام به‌ر له‌وه‌ى به‌ ئافره‌تى موسلمان بللى: ده‌بى خوت  
 پېوشى و له‌ نيو كۆمه‌لگا و خه‌لك دا به‌ حه‌ياو حورمه‌ت بى، پېى  
 ده‌لى: ده‌بى خاوه‌نى شهرم و شكۆبى به‌رامبه‌ر به‌ خوا (جل شأنه)  
 چونكه بروابوون به‌ خوا و خوشويستنى و لېتسانى و شهرم  
 لېنكردنى وا له‌ مروقه‌ده‌كات كه به‌ شهرم و شكۆبى به‌رامبه‌ر به  
 پېكه‌اته‌كانى كۆمه‌لگاوه به‌رامبه‌ر به‌ دايك و باب، به‌رامبه‌ر به  
 پياوان و به‌رامبه‌ر به‌ ئافره‌تان، و له‌ راستى دا شهرم و  
 شكۆ (الحياء) سيفه‌تېكى رېشه‌يى يه‌ له‌ هه‌موو ئينسانيك دا به‌لام  
 له‌ ئافره‌تاندا زياتره، بۆيه له‌ كاتيكد ا كه ئافره‌ت واى لى ده‌كړئ كه  
 شهرمى نه‌ميښى- له‌ گه‌ل رېزم بۆ خوشكاني به‌رېزم- كاتيک

ئافرەت وای لێدەکرێ کە شەرمی نەمی، لە حەقیقەت دا ریکە ی  
 لە بەردەم دا ناچووخ دەبی بۆ هەر جوۆرە هەڵدێرانیکێ دیکە ەوێ  
 پیغەمبەر (ﷺ) دەفرموی {ان مما أدرك الناس من كلام النبوة  
 الأولى اذا لم تستح فاصنع ما شئت} ١٢ واتە: یەکیک لەو شتانە ی کە  
 خەڵک لە قسە ی پیغەمبەران ی پێشوو بۆی ماوەتەوێ ئەو یە کە  
 ئەگەر شەرم ت نە کرد هەرچی دەیکە ی بیکە .

بەلێ شەرم و شکۆ بەو شیوە یە ی کە ئیسلام دەیلی  
 بێگومان خەسلەت و سیفەتیک ی زۆر گەورە یە و پەردە و  
 پەرژینیکە کە مەرووفە لە هەموو شتیک ی خراپ و ناشیرین  
 دەگیرێتەوێ و دەپارێزی .

جا من زۆرم پێ سەیرە کە لە دام و دەزگا کانی راگە یاندنی  
 لای خۆمان - واتە ه ی تەوژمی عەلمانی لیبرالی - هەول دەدری  
 ئافەتانی ئیمە شەرم و شکۆیان نەمی! لە تەلە فزیۆن و  
 کەناله کانی راگە یاندنیاندا زۆر بە راشکاوی و بێ پەردە باس  
 ئەو دەکرێ چۆن کۆر و کچ پیکەوێ دلداری بکەن ەوێ بلیی کە  
 ئەگەر عەلمانی یە کان کچ و کۆرە کانی کورد فییری دلداری و  
 خۆشەویتی نە کەن، نە زانی یە کتریان خۆش بوی!! لە حالیک دا  
 کە یە کتر خۆشویستنی پیاو و ئافەت ئەو کیش کردنە غەریزی  
 و سروشتی یە ی کە لە نیوانی نیرومی دایە پێویستی بە

١٢- رواه الامام أحمد و البخاری وابوداود و ابن ماجه عن ابن مسعود

فیږکردن ناکات و له‌وه‌تی خوای به‌دیه‌ی‌نهر ئاده‌م و حه‌ووای  
له‌سه‌ر زه‌وی داناون و کردوونی به‌هاوسه‌ری یه‌کتر، پیاوان و  
نافره‌تان ه‌ر زانیویانه یه‌کدی یان خو‌ش بو‌ی و یه‌کدی  
خو‌شویستنی نی‌رومی علیم و ص‌نعه‌تیک نیه نه‌زان‌ی، به‌لام  
گرنگ ئه‌وه‌یه ئیمه خه‌لک فی‌ری ئه‌و ئه‌ده‌ب و په‌وشته به‌رزانه  
بکه‌ین که به شی‌وه‌یه‌کی وایه‌کت‌ریان خو‌ش بو‌ی و به شی‌وه‌یه‌کی  
وا خیزان پیکه‌وه بنین و به شی‌وه‌یه‌کی وا چاویان له‌وه‌بی که  
پیک بگه‌ن که خه‌جالت بارو روو زه‌رد و شه‌رمه‌نده‌ی دنیا و  
دوا ر‌ژ نه‌بن، ئه‌وه‌ گرنگه<sup>۱۳</sup> ه‌ه‌روه‌ها یه‌کی دیکه له‌و ئه‌ده‌ب و  
به‌ها جوان و په‌شته به‌رزانه‌ی که ئیسلام فی‌ری ئافره‌تی  
مسولمانی ده‌کات، وه فی‌ری ئینسانی ده‌کات به‌ گشتی به  
پیاوو ئافره‌ته‌وه ئه‌وه‌یه که ته‌نیا له‌ چوارچینه‌ی غه‌ریزه‌کانی  
خو‌ی‌دا نه‌ژی، ب‌چ‌ی؟! چونکه ئایا ئینسان به‌چی له‌ ئاژه‌ل جیا  
ده‌بی‌ته‌وه؟! دیاره به‌وه که ئاژه‌ل ته‌نیا بیر له‌ غه‌ریزه‌کانی خو‌ی  
ده‌کاته‌وه و ته‌نیا ده‌زان‌ی بخ‌واو بخ‌واته‌وه و بله‌وه‌ری و بخ‌ه‌وی و جووت  
بی، به‌لام ئینسان ئاژه‌ل نیه، ئینسان دروست‌کراو‌یکی به‌رزو  
به‌ریزه‌وه عه‌ق‌لی هه‌یه ، دل وده‌روونی هه‌یه وه‌ست و نه‌ستی

---

۱۳- که به‌ داخه‌وه راگه‌یاندنی ته‌و‌می عملانی ه‌ر به‌لای دا ناچ‌ی و ه‌ر سه‌رگه‌رمی و  
ورژاندنی غه‌ریزه‌ی جینسی گه‌نجانه، بی نه‌وی ر‌یگا چاره‌ه‌ریکی راست و دروست ب‌ز تیزکردن  
و دامر‌ک‌اندنی نه‌ه‌ست و غه‌ریزه ورو‌ژینه‌راوه‌ی گه‌نج و لاوان ب‌کاته‌وه که له‌ گونا‌ه‌باری و  
عه‌ب‌داری بی‌پا‌ریزی!

ههيه، ئينسان بۆ تاقىكردنهوه و ههلسهنگيئندران دروستكراوهو  
ئهركيكي گهوهى پى سپيڤدراوه.

بۆيه ئيسلام به ئافرهت دهلى : تو نابى تهنيا مهحكومى  
غهريزهكانى خوت بى، وهك ئاژهل چۆن شهكهت دراوه به  
غهريزهكانى خۆيهوه و ناتوانى لىيان لابتات، بهلام ئينسان  
دهتوانى وهك ئاژهل نهژى بهلكو دهتوانى وهك ئينسان بژى و  
غهريزهكانى خوشى تير بكات بهو شيويهيه كه شهرعى خوا  
ديارى كردوه تا به زهرهرو زيان نهشكيتهوه بهسهر بهرژهوهنديى  
يهكانى خوى و خيران و كۆمهلگا و دنيا و دوا رۆژى دا و بوى  
به زيانى جهسته و رۆح و عقل و نهفسى تهواو نهبى!

ههروهها يهكى ديكه لهو رهوشت و ئهدهب و ئاكاره  
بهرزانهى كه وهك گوتم له بوارى رهوشت و ئهدهب دا ئيسلام بۆ  
ئافرهتانى داناوه بريتيه له بهرگ و پۆشاك، جا ئهگەر ئيمه به  
شيويهيهكى مهنتيقى يانه و بابهتى يانه تهماشاي بهرگ و  
پۆشاكىك بكهين كه ئيسلام بۆ ئافرهتى داناوه، وه بهرگ و  
پۆشاكىك كه له سايهى غهبرى ئيسلام دا ئافرهتان دهپۆشن،  
چى دهبينى؟!

ئافرهتى موسلمان كاتىك بهرگ و پۆشاكى شهرعى دهپۆشى  
وهك ئينسانىك دىته بهر چاو، بهلام- ئيوه ههموو خوشكى بهريزن-  
ئهو بهرگ و پۆشاكانهى كه خهلكى ناموسلمان دهيانهوى ئافرهتى  
موسلمانى كورد بيانكات بهرى، ئايا ئهو ئافرهتانه كاتىك كه له

بهري ده كه ن وهك ئينسانيك، يا خود وهك ميينه يهك دینه بهرچاو؟! ئيسلام دهيه وي ئافرهت كه سايه تبي پاريزراو بئ، كاتييك بهري دا دهروا وهك ئينسانيك بيته بهرچاو، نهك ميينا يه تبي خو ي بهرجه سته بكات به شيويهك كه ران و به له كي ده رجات و له ش و لاري ده رجات و ميينا يه تي (أنوثة) ي تيدا ده ربكه وي و ته جسيم بي!!

به راستي من هه ندئ له ئافره تان دهيينم زور پئ سه يره چون پيان شهرم نيه بهري دا برؤن و به سهر جاده و شه قامه كاندا بين و بچن، كه شيوه بهرگيكيان له بهر كردوه هه موو ئه ندامه كانيانى تيدا بهرجه سته بووه، كه بيگومان ئه وه زور شتيكي ناشيرينه، جا ئيسلام بو يه ئه وه بهرگ و پوشا كه ي بو ئافره ت داناهه تاكو كه سايه تي و كه رامه تي پاريزراو بي، بو يه بهرگ و پوشا كي شه رعي يانه ي ئافره ت به شيكه له خو و ره وشتي بهرز و جواني ئينساني موسلمان، چ پياو چ ئافره ت خو و ره وشتي بهرزي موسولمانيش به شيكه له موسلمان ه تي يه كه ي، بگره به لگه ي ئيمان و موسولمانه تي يه تي وهك پيغه مبهري خوا (ﷺ) فه رمويه تي: (أن من خياركم أحسنكم أخلاقا) رواه البخاري و مسلم عن عبدالله بن عمرو بن العاص.

۳- ئينجا ئايا له رووي خيزاني يه وه له كاتييكدا كه ئافره تي موسولمان له ئيسلام دوور ده كه ويته وه، ئه و دوور خستنه وه يه له رووي خيزاني يه وه چ زيانيك ده گه يه ني؟! ئيستا ئيوه ده بيستن كه زور



کیشه و گرفتگی گه وره ی خیزانی هه ن له نیو کۆمه لگا که ماندا، که یه کیکیان بریتیه له ناپاکیی ژن و میردایه تی {الحیانة الزوجية} یوه یه کی دیکه یان بریتیه له گیرۆده بوونی ژماره یه ک له کوران و کچان به زینا و داوین پیسی یه وه، که ویرای گونا هباریی دوارۆژ، عه ییداری و سه رشۆری یه کی گه وره ش دینه سهر خویان و کهس و کارو خیزانه کانیشیان!

به لئی خوشکه کام! بیگومان ئیمه چه ندان دهر د و گرفت و کیشهی خیزانی مان بو دروست ده بن به هۆی دوور که وتنه وه ی نافرته تانه وه له ئیسلام و به ده م ره شه با و گیتۆه لۆکه ی عه لمانیه ت و لیبرالیزم و به ره له دایی یه وه چوونیا نه وه.

وه شه ریه ته تی ئیسلام با وه شیکی گهرمه و قه لایه کی مه حکه مه و نافرته تی مسو لمان ده پارێژی، نه خلاق و که سایه تی ده پارێژی به لام کاتیك له ئیسلام دوور ده خریته وه له راستی دا خۆی و خیزانه که یشی به ده بخت و چاره ره ش ده بن، لیتره به پیتیستی نازام وینه تان بو بینمه وه چونکه بو خۆتان رۆژنامه کان ده خوینه وه و له رادیۆ و ته له فزیۆن و که نا له کانی راگه یاندن ده بینن و ده بیستن، که زۆریکیش له و شتانه په نهان ده کرین و کپ ده کرینه وه و بی ده نگه و دیزه به ده ر خۆنه یان لی ده کری، نه گه رنا نه و شتانه ی که ده کرین و نه و کاره ساتانه ی که له و بواره دا روو ده دن که هه ندیک جار هه ندیک له رۆژنامه و بلاو کرا وه کان ته نیا سووچیکیان لی ده ره ده خه ن، نه گه ر هه موویان ده ربه رین نه و جار ده زانین که کاریکی

زۆر خراب دەکری دەرەق بە کۆمەلگای کوردەواری و ئەو  
 ڕەسەنایەتی یە لەسەری بوو، کاتیەک دەویستری ژنان و کچانی  
 کوردستان لە ئیسلام دووربخزینەوه!- ئێشوخ خوشکی بەرپێزن-  
 کاتیەک کە هەر کچە و لە مالى بابى دایە بەلام کچ نامینی دوایی  
 ئەو کچە فریو دراو و دامار و لە خشته براوه هەر خۆی بەدەست  
 خۆیەوه گیر دەخوات، باب و دایکی بەدەستی یەوه گیر دەخۆن کە  
 چۆنى بەشوو بدن و چۆن چۆنى شووبکات! چونکە کۆمەلگای  
 ئێمە کۆمەلگایەکی مسوڵمانەو ئەو فەساد و بێ نامووسیی و  
 بەرھەڵدایەتی یە قبوڵ ناکات!

لە ڕۆژئاوا تا وای لێھاتووە نافرەت ئەگەر کچ نەمینی بەلایانەوه  
 گرنگ نەبێ، کاری زۆری بۆ کراوە و هەر لە ئەسڵیش دا کۆمەلگای  
 ڕۆژئاوا کۆمەلگایەکی ماددی و ئازەلیی بوو، بۆیە ئەوێ کە  
 دەویستری لە کوردستانی ئێمەدا پیادە بکری، لە راستی دا ئەو  
 کاتیەک دەکری کە خەلکی کوردستان مسوڵمان نەمینی و پیاوان  
 غێڕەتیان نەمینی، بۆیەش من لێرەوه رایدەگەیەم کە بێگومان کەم  
 شەرمیی نافرەتان بەرھەمی بێ غێڕەتی پیاوانە و هەتا پیاوان  
 غێڕەتیان کەم نەبێتەوه نافرەتان شەرمیان کەم نابێ، ئەو شەرمە  
 کە دەیانگێڕیتەوه لە گوناح و دەیانپارێزی لەوێ کە کەسایەتی  
 یان برووخی و لە کەداری، ڕەوێ، گێڕدەوێ سەرشوێری و بەدبەختی و  
 چارەڕەشی بن!

۴- وه له پروی کۆمه‌لایه‌تی یه‌وه ئایا کۆمه‌لگایه‌ك كه  
 ئافره‌ته‌كانی هه‌ر خه‌ریکی ده‌ست به‌ خۆداهێنان بن و هه‌میشه  
 سه‌رگه‌رمی خۆپازاندنه‌وه‌ بن و به‌ هه‌موو شیوه‌یه‌ك سه‌رقاڵی  
 ورووژاندنی غه‌ریزه‌ی جینسی‌پیاوان و سه‌رنج راكێشانیان بن، ئایا  
 نه‌و کۆمه‌لگایه‌ به‌ کۆمه‌لگایه‌کی ساغ و سه‌لیم داده‌نری؟!  
 زۆر جار ئافره‌تانی رۆژئاوایی دێن چاوپێكه‌وتنمان له‌گه‌ڵدا  
 ده‌كه‌ن، وه‌ له‌ چه‌ندان بۆنه‌دا ده‌یانبینین نه‌و حاڵه‌ته‌ی كه‌ له‌  
 هه‌ندیك له‌ ئافره‌تانی خۆماندا ده‌یبینم - واته‌ ئافره‌تانی  
 كورده‌واری و ئافره‌تانیك كه‌ له‌ ئیسلام دوور خراونه‌ته‌وه‌ - له‌  
 ئافره‌تانی رۆژئاوایی و بیانی دا نابینم، نه‌وان چه‌ندان جار  
 هاتوون چاوپێكه‌وتن و دیداریان له‌گه‌ڵدا ساز داوین و  
 له‌گه‌ڵمان دانیشتون نه‌وه‌ی كه‌ له‌ هه‌ندیك له‌ ئافره‌تانی  
 كورده‌واری ده‌بینری له‌ میكیاج كردن و خۆپازاندنه‌وه‌ی بێ تام  
 و به‌رگ و پۆشاکی ته‌سك و ترووسك له‌به‌ركردن، له‌وانم نه‌بینیوه  
 و وه‌ك مرۆڤی عاده‌تی هاتوونه‌ به‌رچاو، به‌ڵێ به‌رگ و پۆشاکی  
 ئیسلامی یان له‌به‌ر نه‌كردوه‌ به‌لام زیاده‌رۆیی شیان نه‌كردوه‌ له‌و  
 شتانه‌ی دیکه‌دا.

ئینجا به‌راستی کۆمه‌لگایه‌ك ئافره‌تانی هه‌ر خه‌ریکی نه‌وه  
 بن كه‌ چۆن سه‌رنجی پیاوان راكێشن و چۆن مێینایه‌تی  
 خۆیان نمایش بکه‌ن و به‌ چه‌ندان شیواز سه‌رنجیان راكێشن و  
 غه‌ریزه‌یان بچوولێن، به‌راستی نه‌و کۆمه‌لگایه‌ کۆمه‌لگایه‌کی

نەخۆشە، ۋە گەنجە كانیش - كۆرەكان - لە ئاكامى ئەو رەفتارەى ئافرەتانداندا تووشى زۆر ھەلەو پەلە بوون و دەبن، ئىستا زۆر لە رۆژنامەكان دەنوسن كە ئافرەتان سكالادەكەن و دەلێن: گەنجەكان دەستمان بۆ دینن و توانج و پلارمان تێدەگرن و... ھتد، دەى ئەگەر ئەو ئافرەتە بەو شىوہە مێینايەتیی خۆى دەرنەخات و خۆى ئارا نمایش نەكات و غەریزەى پیاوان نەجوڵێن، دیارە گەنجەكانیش بەو شىوہە ناکەن، وەك خوای دادگەر فەرموویەتى: ﴿وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا...﴾<sup>۱۴</sup> واتە: ۋە سزاو تۆلەى خراپە خراپە یەكى وەك خۆیەتى.

ھەلبەتە من لێرە پاساو بۆ رەفتارى دزیوى گەنجان<sup>۱۵</sup> ناھێنمەو، چونكە بێگومان ئەوێ ئەوانیش ھەر ناشەرعى یە، بەلام مەبەستم ئەو یە كە ئەو دیاردەى و رەفتارە ناشەرعى یانە پێكەو پەيوەستن، كەواتە لە روى كۆمەلایەتى یەو دەورخستنەوێ ئافرەت لە ئىسلام دەبیستە ھۆى نەخۆشبوونى كۆمەلگا و یەكێك لە نەخۆشى یەكانیش تێدا وروژتێرانى غەریزەى جینسى یە، ئینجا ئەویش لە كاتێكدەكە مەسەلەى خێزان پێكەو نان و ھاوسەرگى بەزەحمەت خراو و ئەویش وەك بلى ئیشى لەسەر دەكړئ كە كەم بكړیتەو یان زۆر دوا بخریت!!

۱۵- الشورى - ۴۰ -

۱۶- واتە ئەو جۆرە گەنج و لارەنى ئەو رەفتارە دزیوانەیان لى دەپشكویتەو.

تەماشای دەکەین لە کۆمەڵگای ئێمەدا چەندە قەیرە کەچ  
 ھەن، کەچان قەیرە دەبن و دەکەونە تەمەنەو لە سۆنگە سارد  
 بوونەوێ گەنجانەو لە مەسەلە ئێنھێنان و ھاوسەرگیریی داو  
 لە ئاکامی سەری خۆ ھەلگرتن و ڕووکردنە ھەندەرانیان دا، کە  
 لەویش زۆربەیان سەلامەت دەرناچن گیرۆدە چەندان گرفت و  
 کێشە و لاساری و لادان و نەخۆشی دەبن.

۵- ئنجا لە ڕووی ئابورییەو، کاتیگ ئافرەت لە ئیسلام  
 دوور دەخریشتەو زیان و زەرەریکی دیکە کە لە خۆی و خێزانی و  
 کۆمەڵگاکە دەدات لە ڕووی ئابورییەو و لە ڕووی ژیان و  
 گوزرانەو ، بۆچی؟! چونکە ئەو ئافرەتە کە ھەموو خولیا و  
 مەبەستی ئەوێە خۆی بۆ پیاوان نمایش بکات و ھەر رۆژ بە  
 جوړیگ و بەرەنگیگ بێت بەر نیگایان، وە پشوو سوارانە ڕاکە  
 ڕاکێتە بە دوای مۆدیلە جوړاوجوړاکاندا، ناچارە مەسەرەفیکی  
 زۆر بکات و باریکی ئابوری قورس دەخاتە سەر گیرفانی بابی  
 یان مێردی یان خۆی! بێ ئەوێ کە ھیچ بەرھەمیکی دەست  
 بکەوێت بێجگە لە جوولاندنی غەریزە پیاوان، کە غەریزەیان  
 دەجوولێن و دەورووژێن، وە دیارە خۆیشی بەھۆی خۆزاناندن و  
 خۆزاندنەو وە سووک و بێ نموود دەکات و خۆی لە پیش چاوی  
 پیاوان دەبێژێن، چونکە بۆ دنیایی خوشکانی بەرپێزیشمان  
 پیاوانیش زیاتر دلیان بەلای ئافرەتیگدا دەچێت کە (دیارە ئەو  
 پیاوێ بە جددی بێھوێ خێزان پێکەوێ بنێ) کە خواوێ

که سایه تی و که رامه تی بیت و چاوی له وه بی که به ته نیا  
حه لالی پیاویک بی، به لی هه رکه سیك بیهوی ژن بین، مه گهر  
چون دهنه ئافره تیکی ناوی که هه میسه خه ریکی خورازاندنه وه و  
خورانواندن و خه ریکی جوولاندنی غه ریزه ی پیاوان بی!

پیاو سرووشتی وایه پیی خوشه هاوسه ریکی هه بی زور  
وه فادار و به ئه مهك بی و بیجگه له و چاوی له که سی دیکه  
نه بی، هاوسه ریك که به که لکی دایکایه تی بی و بو ئه وه  
شایسته بی که بیی به دایکی مندال و جگه رگوشه کانی!

۶- ئنجا له کوتابیدا له رووی سه رنجام و چاره نووسه وه، نایا  
ئه و خوشکانه مان که تووشی بی به ندو باریی و ږه وشت  
دارووخان و تووشی چه ندان غه له ت و په له ت دین هه رخوشیان  
به مسولمان ده زانن!

ده ی باشه خوشکه که ی من، خو تو دهبی بزانی که قیامه ت و  
دوا روژیک هه یه و سزاو پاداشتیك هه یه و لیپرسینه وه ت له  
که لدا ده کری، باشه نابی تو بزانی که سه رنجام و چاره نووسیك  
چاوه ریت ده کات؟!

پاشان ئه و که سه ی که ده یه وی ئافره ت له ئیسلام و  
شه ریه ت و ئه دهب و ره وشته که ی دوور بخاته وه، پیی  
ده لیین: باشه کاکه تو ئه گهر خو ت به مسولمان ده زانی و  
ده زانی که له که مان مسولمانه، ده بی قه ناعه ت و بروات وابی و  
دنیابی که ئینسان کاتیك که له ئیسلام دوور ده که ویته وه،

تووشی سزاو جه زره بهی خوی تۆله ستین ده بی و رۆژره شی  
دوارۆژ چاوه ری ده بی، ئه دی نابی تۆ دلسۆزی ئه و خه لک  
ومیلله ته بی و نابی به ته نگ چاره نووس و دوارۆژی به بی؟!

### ته وهره ی سییه م

پاساوو بیانوی دوورخسته وهی ئافره ت له ئیسلام:

ئیتاش بابزانین پاساوو بیانوی دوورخسته وهی ئافره ت  
له ئیسلام چی یه؟!

له و باره وه هه ندیک شت یاس ده کری، بۆ وینه: ده گوتری: به  
مه به ستی به ره و پێشچوونی کومه لگا که مان و پێشکه وتنی  
ئافره تان، پێویسته ئافره تان له ئیسلام دوور بکه ونه وه له ڕوی  
فیکری یانه وه له ڕوی هه لسوکه وت و ره وشتیانه وه، له هه موو  
لایه نه کانه وه ده بی ئافره تان له ئیسلام دوور بخرینه وه تا کو پێش  
بکه ون، یاخود ده لێن: ئه وه پێویسته چونکه مرۆڤ ده بی  
نازاد بی، ئافره ت بۆ ئه وهی نازاد بی ده بی ئه و قه ید و به ندانه  
بشکێنرێن که ده بنه ئاسته نگ و به ره به ست له ری به ره و  
پێشچوونی ئافره ت دا، یان ده لێن: ئافره ت بۆ ئه وهی مافه کانی  
خۆی و ده ده ست بێنی ده بی ئه و قه ید و به ندانه بشکێنی واته له

شیرازه و سنووری شهریهت درېچې، یاخود به پاساوی نه‌وهی  
 که کومه لگایه که مان کومه لگایه کی دواکه وتوویه و زور جار  
 به‌ناوی ئیسلامه‌وه ستم له نافرته کراوه، بو نمونه: کچ به زور  
 به شوودراوه، بیان به گچکه‌یی ماره کراوه، بیان چی و چی  
 کراوه، بویه ده‌بی نیمه له رقی نه‌وه واز له ئیسلام بی‌نین!!  
 به‌لام له راستی دا ه‌موو نه و بیانوو پاساوانه شتی بی  
 جین:

یه‌که‌م: خوشکانی من! ئیسلام ری‌ی له پی‌شکه‌وتنی  
 نه‌گرتوه، به‌لکو ئیسلام له‌سهر نیمه‌ی ف‌پرز کرده که چی خه‌لک  
 ه‌یه‌تی له زانست و زانیاری و ص‌نعت و له‌شتی باش و په‌سند  
 و سوودبه‌خش لی‌یان وه‌برگیرین و لی‌یان‌وه فی‌رین بو‌ه (خواجل  
 شأنه) ف‌رموویه‌تی: ﴿الَّذِينَ يَسْتَمْعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ...﴾<sup>۱۶</sup>  
 پی‌غه‌مبه‌ری خوایش (صلوات) ف‌رموویه‌تی: {الحكمة ضالة المؤمن  
 فحيثما وجدها فهو أحق بها} <sup>۱۷</sup> واته: زانیاری شتی‌که له بر‌وادار  
 ون بووه جا له‌ه‌ر شوینیک چنگی بکه‌وی له ه‌موو که‌س پی‌ی  
 شایسته‌تره‌وه ف‌رموویه‌تی: {طلب العلم فريضة على كل  
 مسلم} <sup>۱۸</sup> واته: به‌دوای زانیاری دا گه‌ران له‌سهر ه‌موو  
 مسولمانیکی نی‌رومی ف‌رزه به‌لام ئیسلام لی‌ی قه‌ده‌غه کردوین

<sup>۱۶</sup> الزمر-۱۸-

۱۷ رواه الترمذی

۱۸- رواه ابن ماجه عن انس



که شتی پرو پوچ و ږهوشته خراپه کانیان لی وه بگرین، نه گهرنا  
 نیسلام ده لی: نه گهر خه لک زانست و پیشه سازی هدی و له پروی  
 ته کنولوژیاوه پیشکه وتوه، نه گهر له پروی ئیداری و سیاسی  
 یه وه پیشکه وتوه، تو نه زمون (تجربه) ی ئه وان وه بگره و لیان  
 سوو دمه ند بیه، که واته: بۆ نه وهی ئیمه ژیا نمان به ره و پیشه وه  
 بهرین، خوشکامان بۆ نه وهی گه شه بکه ن و به ره و پیشه بچن  
 په کیان له سهر نه وه نه که وتوه واز له دینه کیان بیتن. له حالیک  
 دا که دینه کیان فهرمانیان پی ده کات، فهرمان به مروژ  
 ده کات که هه می شه له به ره و پیشه چوون و گه شه کردن دابی  
 هه می شه هه ول بدهات وولاتی خو ی زیاتر به ره و پیشه وه  
 بهر ی، هه ول بدهات شاره زاترب ی، خو ئیمه زورمان پی خوشه  
 خوشکامان له پروی فیرونی زانست و پیشه سازی و ئیداری  
 یه وه چاو له خه لکی روژئاوا بکه ن، که بیگومان نه وان له و  
 پروانه وه پیشکه وتوون، به لام ئیمه پیمان ناخوشه له و شتانه دا  
 ته ماشایان بکه یین و لاسایان بکه یینه وه که دهر د و نه خوشین و  
 روژئاوایی یه کان بۆ خوشیان پییانه وه گیروده بوون، با ئیمه چاو له  
 خه لک بکه یین له شتی باش دا و لاسایان نه که یینه وه له شتی خراپ  
 دا.

دووه م: ئینجا مه سه له ی ئازادی، له راستی دا نه وه نده ی که نیسلام  
 داکوکی کردوه له سهر نه وه که ئینسان ئازاد بی - به پیاو و  
 نافرته وه - هیچ بهرنامه یه که نه وه نده داکوکی نه کردوه، بۆچی؟!

چونكه له ئەسلدا ئىسلام دەلى: مرۆڤه كان هه موويان ئازاد خولقيئىراون و ده بى ته نيا به ندهى خوابن، نابى هيج كه سيك كه سيكى ديكه بچه وسينيتهوه و زولم و ستمى لى بكات، چونكه هه موويان وهك يهك به نده (عبد)ى خوان و هه مووشيان بو تاقى كردهوه خولقيئىراون، به لى له راستى دا ئىسلام بو نهوه هاتوه كه مرۆڤه كان ئازاد بن به لام ئايا نهو ئافره تهى كه له ئىسلام دوور ده خريتهوه و هه ر پۆڤه ي به جوړيك يارى پى ده كرى، ئايا نهو ئافره ته ده توانى بل: من ئازادم؟! ئايا نه كراوه به كويله ي عاده ت و موڤيل؟! نه كراوه به كويله ي ئاره زوو و داخوازي يه كانى نهو كه سانه ي كه نهو دام و ده زگاي راگه ياننده يان به ده سته وهيه و هه ر جاره رهواج به شتيك ددهن؟!

بيگومان نهو ئافره تانه ي نهو حاليانه ئازادى يان له ده ست داوه، نهو ئافره ته ش ئازاده كه به پى ئيمان و عقيده و دينى خوى و بهو شيوه يه كه كه سايه تى و كه رامه ت و ئابرووى پاريزراو بى ئاوا هه لى و كه وت ده كات، نهك نهوه ي كه هه ر جاره به موڤيليك و به شوينيك دا ده بيه ن و هه ر جاره به شيوه يه كه ده پرازيننه وه و ره وشيكي نزم و نا په سه ندى فير ده كن! نهو ئافره ته كويله يه خاوه نى ئيراده ي خوى نيه و له ژير كاريگه رى غه ريزه ي خوى دايه نهك عه قل و دينى!

سییه م: ئنجا دهرباره ی مافی ئافرهت، ئایا ئافرهت بۆ ئه وه ی  
مافه کانی بۆ دابین بکریت په کی له سه ر ئه وه که وتوه که له دین و  
شه ریعت و به رنامه ی خوا دوور بکه ویته وه؟!

خوشکانی من! له ئه وروپا و پوژئاوا به گشتی به ئه مریکاشه وه  
کاتی ئک ئافره تان به هه ندیک له مافه کانی خو یان گه یشتن و  
ده ستیان لییان گیربو، که چه ندان هه ول و ته قه للایان داو چه ندان  
خو یشاندانیان به رپا کرد بو، له سه ر ئه وه باجی زو یشیان دا ئنجا  
هه ندیک له مافه کانیان ده سته که وت! به لام پی ش ئه وه ی یه ک ئافره ت  
خو یشاندان بکات و نا ره زایی ده ربهری شه ریعتی خوای کار به جی  
مافی ته واوی به ئافره تان دا، بۆچی؟ چونکه خوای به دیهینهر خوای  
هه موو لایه که بزور سه یره ئه وه ی که ده گو تر ی باوک سالاری و دایک  
سالاری و پیاو سالاری... هتد، له ئیسلام دا ته نیا شه ریعت  
سالاری هه یه و شه ریعتی خوا سه روهر و سالاری هه موو که سه!  
ئه گه رنا نه پیاو کو یخای ئافره ته و نه ئافره تیش کو یخای پیاوه، له  
ئیسلامدا شه ریعتی خوا حا که و بریار ده دات که ئه وه حق و  
مافی پیاوه و ئه ویش هی ئافره ت، ئه ویش ئه رکی هه ر کامیانه  
به رامبه ر به یه کدی بو، ده بی پیزی زو یش له یه کدی  
بگرن، هه ردووکیان هه ر مرؤفن، هیچ کامیان له و ی دیکه گه وره تر و  
به ریزتر نیه مه گه ر پاریزکاری (تقوی) ی زیاتری!

وه له راستی دا مه سه له ی باوک سالاری و دایک سالاری پیاو  
سالاری و ئافره ت سالاری له ئیسلام دا وجودی نیه شه ریعتی

خوای مه زن سالار و سه روه ره به سه ر هه موو لایه که وه شه ریه تی خواش (نیر) داینه ناوه تا کو به زهره ری می ته واو بی و، (می) داینه ناوه تا کو به زهره ری نیر ته واو بی، خواجه (جل شأنه) داینه ناوه که نیرایه تی و مییایه تی پال نادریته لا، خوای به دیهینر ده فرموی: ﴿وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ (الذاریات - ۴۹ - نه وه قاعیده و یاسای خواجه بو دروستکراوانی خوی به لام خوای بی وینه و هاوه ل له سه رووی نه وه ویه که نیرایه تی و مییایه تی پال بدریته لا بویه شه ریه تی و به نامه که ی نه به لای پیار دا شکاوه ته وه نه به لای تافره تی دا، به لکو بو هه ردوکیان وه که یه که .

ئنجا نه گه ره به نینسافه وه ته ماشای مافه کانی تافره تی بکریت له شه ریه تی خوادا هه موو مافه کانی بو دابین کراوه، مافی سیاسی، فیکری، نابووری، کومه لایه تی، ... هتد «دیاره لیژده دا ده رفه تی نه وه مان نیه هه موووی باس بکهین»<sup>۱۹</sup>.

چواره م: ئنجا کاردانه وه، ئایا له کاردانه وهی هه ندیک عاده تی و نه ریتی هه له ی کومه لگادا ده بی نیمه واز له دینی خوا بینین؟! تافره تی که به گچکه یی ماره کراوه، یان که به نابه دلئی خوی به شوو ده درئ، یان که ژن به ژنی پیده کری، یان که ده هیلدریته وه و به دل خواستی خوی به شوو نادرئ، یان که بابی ده یه وی به زور بیدا

---

۲۰- له کتیبی (تافره تی و خیزان له سایه ی شه ریه تی دا) باسم کردوه چۆن له شه ریه تی خوادا هه موو نه ر مافانه ی که پیار ده یه تی له کومه لگادا تافره تیش ده یه تی، به لام به له به ر چارگرتنی سررشتی تافره تانه ی به روانه :لا به ر: ۹۵ تا ۱۲۸. چاپی دووم نووسینگه ی ته فسیر.

به خزمیکی خوی و... هتد، نهوانه هه موویان عادهت و نه ریتهی  
 نه فامی (جاهلی)ن، و هیچ په یوهندی یان به شه ریعه تی خواوه نیه،  
 له شه ریعه تی خوی داد گهردا ئافره تیش وهک پیاوه، وهک چۆن پیاو  
 به ویست و ئاره زووی خوی ئافرهت دیاری ده کات، به هه مان  
 شیوهش ئافرهت ده بی به ویست و ئاره زووی خوی، به ره غبهت و  
 ئیراده ی خوی هاوسه ری ژبانی خوی دیاری بکات! نه گهر به لایه وه  
 په سند و گونجاو نه بی هیچ کهس بو ی نیه له سه ری فەر ز بکات.

له و باره شه وه زۆربه ی هه ره زۆری زانایانی ئیسلام ده لێن: هه ر  
 گریبه ند (عقد) یکی هاوسه ریته به زۆر لیکردن (جبر) ی ئافره ته که  
 دا به مرزی شه ریعی نیه، له فه رموده ی (صحیح) دا هاتوه: کچیک  
 چو و بو لای پیغه مبه ر (صَلِّیَّة) گوتی: نه ی پیغه مبه ری خوا با م  
 منی به میرد داوه و داومی به برا زایه کی خوی، منیش به و  
 ئامۆزایه م رازی نیم، تو ده فه رموی چی؟ پیغه مبه ر (صَلِّیَّة)  
 فه رموی: نه وه ی که بابت بریاری داوه ئیمه  
 هه لمانوه شانده وه، مادام تو پیی، رازی نی بو خۆت سه رپشکی، دوا یی  
 که چه که بو خوی گوتی: نه ی پیغه مبه ری خوا قه یدی نیه من رازی  
 ده م به لام هه ر ویستم پیاوان بزائن که بویان نیه زه بر و زۆر له  
 ئافره تان بکه ن و به نا به دلێ خویان به شوویان بدن.

لیرده دا ته ماشا ده که ین پیغه مبه ری خوا (صَلِّیَّة) نه و (نکاح) هی  
 هه لوه شانده وه که به بی پرس و ره زامه ندیی ئافره ته که بریاری  
 له سه ر دراوه!

ئىنجا ئەو عادەت و نەرىتەى كە لەسەر بنچىنەى خزمایەتى و  
 ئېرەگەرىى باوە، بۆ وینە: ئەو شىخ و سەیدە نابى مىرد بە غەیری  
 خویان و خەلکی دیکە بکات و، ئەویان ئاغا یان کۆیخایە نابى  
 مىرد بە خەلکی دیکە بکات و فلان عەشیرەت و ھۆز و تیرەىە نابى  
 ئافرەتانیان لە چوارچىوہى عەشیرەتە کە یان دەر بچن و... ھیتد، ئەو  
 بىگومان ھىچى لە ئىسلام و لە شەرىعەتى خواى بەرزو مەزن دا  
 نىہ! پىغەمبەرى خوا (ﷺ) دەفەرموى: {اذا جاءکم من ترضون  
 دینہ و خلقہ فانکحوہ، الاتفعلوا تکن فتنہ فی الأرض و فساد  
 کبیر...} واتە: ھەرکەسىک ھات بۆلاتان لە دیندارى و خو  
 رەوشتى رازى بوون ئافرەتى پى بدەن- بیانوى دیکەى لى مەگرن  
 کە دەبى مال و سامانى ئەوئەندەبى و کۆشک و خانووبەرەى وابى و  
 فلان عەشیرەتى بى و مووچەى ھەبى و بەرپرسىارىتى ھەبى و  
 ...ھتد- ئەو مەکەن ئەگەرنا ئاشووب و ئاژاوە و خراپەىە کى زۆر  
 لە زەوى دا بلۆدەبىتەو،- وەك ئیستا- .

کەواتە ئیمە بۆ چارەسەرى ئەو عادەت و نەرىتە نەفامى  
 (جاھىلى)یە و سەر جەم ئەو دیاردە نەفامى یانەى کە ھەن لە نىو  
 کۆمەلگا کەماندا بوە ئافرەت تىياندا چەوسىندراوئەو و مافى  
 پىشیل کراو، چارەسەر ئەو نىہ واز لە ئىسلام و شەرىعەتى خوا  
 بىنین، بەلکەو چارسەر ئەو نىہ بگەرپىنەو بۆ باوەش، ئەم دىنە، ئەو

<sup>۲۰</sup>- رواہ الترمذی و حە.

ژهنگ و ژارو خلت و خالولیتو لاله‌ی که له دین ئالاره ئه‌وانه‌ی لی پاک بکه‌ینه‌وه، له راستی دا ئیمه به هو‌ی دوورکه‌وتنه‌وه له ئیسلام گیرۆده‌ی کۆمه‌لیک عاده‌ت و نه‌ریتی نه‌فامی سه‌یر و سه‌مه‌ره بووین له‌سه‌رجه‌م بواره‌کانی ژیان دا به تایبته له بواری ژن و ژنخوازی و له مه‌سه‌له‌ی هه‌لس و کهوت له‌گه‌ڵ ئافره‌تان دا، بۆ وینه: پیاوی وا هه‌یه پیتی عه‌یه که هاته‌وه بۆ مال سه‌لام له خه‌زان و هاوسه‌ره‌که‌ی بکات و ده‌لی: جا عه‌یب نه‌ه پیاو سه‌لام له خه‌زانی خو‌ی بکات؟! یان که ده‌چی بۆ سه‌فه‌ریک پیتی نه‌نگه و عه‌یه پرس به خه‌زانه‌که‌ی بکات و راویژ و مه‌شوره‌تی پی بکات، ئی برام ئه‌وه جه‌هاله‌ته! پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) نه‌ک هه‌ر له نیش وکاری ماله‌وه‌دا به‌لکو له کاروباری سیاسیی دا گرفتی گه‌وره‌ی بۆ هاته‌ پێش، پرسی به (ام سلیمه‌)ی خه‌زانی کرد (خوای لی رازی بی‌ت) ئه‌ویش رییه‌کی پێشاندا و گو‌تی: ئه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) ئاوا بکه‌ بۆ ئه‌وه‌ی بۆ ئه‌و قه‌یرانه‌ سیاسیی یه‌ ده‌ربازی، ئه‌وه بوو به‌قه‌سه‌ی کرد و قازانجی کرد!

عائیشه‌ی دایکی ئیمانداران (خوای لی رازی بی‌ت) زۆر جار پیاوانی گه‌وره‌ گه‌وره له هاره‌لان کیشه و مشت و مریکیان ده‌بوو ده‌چوون (عائیشه) یان ده‌کرده دادوهر و ده‌یانگوت: ئه‌ی دایکی ئیمانداران له‌و باره‌وه تو‌و چ زانیاری یه‌کت هه‌یه؟ ئایا پیغه‌مبه‌ری خوا (ﷺ) چی فهرمووه؟ ئه‌ویش کیشه و گرفته‌که‌ی بۆ یه‌کلا

ده‌کردنه‌وه و پيی راگه‌ياندن كه پيغه‌مبه‌ر (سَيِّد) ناواي فهرمووه و  
ناواي كردوه و ... هتد؟

ته‌وه‌ري چواره‌م

چاره‌سه‌ر

له كوټابي دا چاره‌سه‌ري راست و شه‌رعيي - خوشكه‌كانم! -  
بو ئه‌و ديارده و حاله‌ته‌ي كه هه‌يه كه ده‌ويستري نافه‌رت له ئيسلام  
دوور بخريته‌وه، چاره‌سه‌ر ته‌وه‌يه به‌راستي هه‌موومان به‌میلله‌ت و  
جه‌ماوه‌ره‌وه به‌هكرومه‌ت و ئيداره‌وه به‌لايه‌نه سياسي يه‌كانه‌وه  
هه‌موومان بگه‌رپيینه‌وه سه‌ر ره‌سه‌نايه‌تي خۆمان، ئيمه‌ ميلله‌تيكي  
مسولمانين، ئيمه‌ له ده‌ستوري خوشماندا - ده‌ستوري عيراق - كه  
هه‌موومان ببه‌لئ ده‌نگمان بو داوه‌ گوتوومه‌نه: ديني ره‌سمي ده‌وله‌ت  
ئيسلامه‌وه نابي هيچ ياسايه‌ك ده‌ربچي كه پيچه‌وانه‌ي شه‌ريعه‌ت  
بي.

كه‌واته‌ بابگه‌رپيینه‌وه سه‌ر ره‌سه‌نايه‌تي خۆمان به‌ با چي ديكه  
ليدوان و قسه‌ي دوژمنان ناحه‌زاني ميلله‌ته‌كه‌مان به‌سه‌ر  
خۆمانه‌وه سوار نه‌كه‌ين به‌راستي راگه‌ياندن ئيمه‌ي كورد له  
كوردستان - راگه‌ياندن لايه‌ني عه‌لمانيي و ده‌سته‌لا‌تدار - رووي  
راسته‌قينه‌ي نه‌ته‌وه‌كه‌مان و ره‌سه‌نايه‌تي يه‌كه‌ي شيواندوه! كه  
ماشاء الله ته‌وه‌نده‌ي له راگه‌ياندن كوردی دا ته‌پل و تووزه‌له و  
مؤسيقا و شايي و ره‌ش به‌لك و تيكه‌ل و پيكه‌لي و شتي سه‌ير و  
سه‌مه‌ره ده‌بيسري له هيچ كه‌ناليكي دنيا‌دا به‌و شيوه‌يه نيه‌مه‌گه‌ر



ئەر كەنالاڭى كە تايىبەت كراون بە رەواج پىدانی فاحىشە گەربى و  
 كارى نابەجى، ئەگەرنا ھىچ كەنالىك بە ئەندازەى كەنالا كوردى  
 يەكان بەو شىۋەيە سەرقالى گۆرانىي و سەما و ھەلپەركى  
 نىن، ئىمە ھەز دەكەين راگەياندا مان ئەوئى كە باسى ئافرەت دەكات  
 و ئاراستەى ئافرەت دەكرى لە خەمەت ئافرەت دا بى، با بۆيان باسى  
 زانىارى و زانست، پىشەسازىي و داھىنان بكرى، بۆيان باسى ئەو  
 بكرى كە شارەزا و چاوكراو ھەن و بزەنن چۆن ئەركى سەرشانىان  
 رادەپەرەتەن و چۆن ئەركە سىياسىي و كۆمەلەيەتتىي و خىزانى  
 يەكانىان جى بەجى دەكەن! با ئافرەتان زىاتەر مەجالىان پى بدرى  
 كە لە ھواری سىياسىي و كۆمەلەيەتتىي دا رۆلى خۆيان بىينن.

ئىنجا ئەو برادەرە غەلمانىي يانەش، كە رەواج بەو مەسەلەنە دەدەن  
 و بە ھىساب دىلەسۆزەن بۆ مافى ئافرەت، پىيان دەلەين: لە گەل  
 خىزانەكانى خۆياندا باش ھەن، مەجالىان پى بدەن، پەرس و راتەن  
 پىيان ھەبى و راوئىيان پى بىكەن، پەرز و ھورمەتەيان بگەن، چۆنكە  
 ئىمە دەبىستەن زۆرىيان بە پىچەوانەو مامەلە لە گەل  
 خىزانەكانىاندا دەكەن! ھەك مەسەلەى ئەو (مەلە) يەى لىھاتەو كە  
 نامۆزگارى خەلكى دەكرد و دەيگوت دەبى ئاوا و ئاوا بىكەن، دوايى  
 مەلاژن گوتى: مامۆستا ئەدى نابى فلانەشتە ئاوابى؟ ئەوئىش  
 گوتى: مەلاژن خۆ مەن ھەر لە گەل خەلكىمە و لە گەل خۆمانم نىە!  
 لەراستى دا ئەگەر ئىمە شتى باشمان بۆ ئافرەت دەوئى، دەبى  
 پىشى لە گەل مال و خىزانى خۆمان جى بەجى بىكەين، ئەگەر

دهمانه‌وی نازادی هه‌بی با نازادی بدهین به خیزانی خومان له چوارچیوهی مالد و با مه‌جالی بدهینی دوو قسه‌بکات و ره‌خنه‌بگری، به راستی نیمه نه‌وه‌مان زور پی چاکه، له سهرده‌می پیغه‌مبه‌ردا (سید) نافرته‌تان رۆلی گاریگه‌ریی خویان بینیه له سهرجه‌م بواره‌کاندا، هه‌روه‌ها له سهرده‌می دهسته‌لاتی ئیسلامی دا نافرته‌توانیویه‌تی ره‌خنه‌بگری له گه‌وره‌ترین کاربه‌دهستی مسولمانان، له خه‌لیفه‌ی مسولمانان بۆ وینه له (عمر بن الخطاب) خوا لئی رازی بی. (۲۲)

با ره‌خنه‌بگرن، مه‌جالیان پی بدری داوای مافه‌کانیان بکه‌ن به‌لام له چوارچیوهی شه‌ریعه‌تی خوای په‌روه‌ردگادا، له چوارچیویه‌ک دا که به به‌رژه‌وه‌ندی و قازانج و به‌خته‌وه‌ریی دنیا و دوا رۆژیان ته‌واو ده‌بی و له دنیا و دوا رۆژدا لئی به‌هره‌مهند و سوودمهند ده‌بن.<sup>۲۱</sup>

ئه‌وه کورته‌یه‌ک بوو له باسی (به‌دوور خسته‌وه‌ی نافرته له ئیسلام چ ژیانیک ده‌که‌ین!) که زور به‌گوشرایی پیشکه‌شان کردن، له راستی دا له هه‌موو پروه‌کانه‌وه زه‌ره‌ر ده‌که‌ین و هیچ قازانجی لی ناکه‌ین، کاتییک که نافرته‌تانمان، خوشکاتمان برۆله‌کاتمان، که‌ه‌کاتمان له خیزانیکی مسولمان دا له

---

(۱)- وه‌ک له باره‌ی دیاری کردنی نه‌ندازه‌ی ماره‌یی (مهر)یه‌وه نافرته‌تییک ره‌خنه‌ی لی گرت و ئه‌ویش ره‌خنه‌که‌ی لی قبول کرد.

دايك دهن، دايك و بابي مسولمانی ههيه بهلام له ئيسلام دوور دهخریتهوه،دوایی تهماشاههكهين وهك بهچكه مسولمان نهبي وهك بهچكه ههموو شتيك دهچی! ئايا ميللهتی ئيمه هيچ كيڤهی نهماوه نهوه نهبي كه ئافرهتهكانمان بهوشيوهيه لی بکريت؟! تا ئیستا كيڤهی سياسي مان چارهسهر نهبووه،تا ئیستا سنووری جوگرافياي کوردستانمان بو دیاری نهکراوه،وه کهرکوک و چهندين شوینی دیکهمان بو نهخواوهتهوه سههههريمی کوردستان،فيدراليهتمان لی نهسهلمینراوه به تهواویی بزور جار ئيمه هیلکهی خومان ههموو دهخينه سهبهتهی ئههريکاوه،ئايا لی سهندووين که فیدراليهت مافیکی سياسي ئيمهيه و دانی بو پیداهیناوين؟! ههروهها نهتهوه یه کگرتوهکان دانی بو پیداهیناوين؟! ئيمه دهیان كيڤهی گهوره گهورهمان هه،پيوسته راگهياندن و میدياکانمان زیاتر ئاراستهی نهوه بکهين که نهو كيڤه و گرفتانهمان بو چارهسهر بن! نه کومهليک كيڤه و گرتی دیکه بو خومان و به دهستی خومان دروست بکهين و دوایش له نهخامدا کومهلگاکهمان پی گهندهل و پوخهل بکهين که دوایی نهزانين چون كيڤه و گرفتهكانمان چارهسهر بکهين.

له کوتایی دا دهپاریتمهوه و دهلیم: خوايه دهرووی خیری زیاتر له ميللهتهکهمان بکهيهوه،ههموو لایهکمان به قیادهی فیکری و سياسي یهوه به دام و دهزگاکانی راگهياندنهوه،بهههموو چین و توێژهکانهوه،به شيوهيهک بين که لای تو پهسهند بين و لای

پیغهمبهری خوایش (صلی الله علیه و آله) به نوحمت و شوینکهوتهی نهو له قه لهم بدترین و نهو دهرد و نه خوشیانه سهلامهت و پاریزراوین که له نهجای دوورکهوتنه وهمان له دینی خوا پییانهوه گرفتار و گێژده دهبن لهسه ر ناستی تاکیی و خیزانی و کومه لیی و دهوله تیی،

وصلی الله و سلم علی محمد وعلی اله وصحبه أجمعین

والحمد لله رب العالمین

※ وهلامی هه ندیک له پرسپاره کانی خوشکان له نیو کۆره کهدا:  
(۱) - پرسپار: زۆریک له ئافره تانی ئیسلامی ئیمه له کاتی شوو کردن (زواج) دا داوای مارهیی زۆر و نیو مالی زۆر خانووبه ره و شتی تایبه تی خویان ده کهن، ئایا مافی شه رعیی مان هیه بو ئه وه؟  
وهلام: له شه ریه تی ئیسلام دا وا به په سه ند و چاک زانراوه که ئافره ت داوای مارهیی زۆر نه کهن وهک فه رمووده ی پیغهمبهر (صلی الله علیه و آله) ده فه رمووی: {خیرهن ایسرهن مه وراً} رواه الطبرانی عن ابن عباس واته: (باشترین ئافره تان ئه وانهن که مارهیی یان کهم بێ)، واته برو بیانوو نه گرن.

له راستی دا له جیاتی ئه وه ده بی خوشکانی به پزیمان مه رجی دیکه دابنن له خودی مرۆقه کهدا - نهک له مال و سامانی دا - ئایا نهو مرۆقه ئیمان و عه قیده و بیروباوه ری چۆنه؟ نه خلاق و په وشتی چۆنه؟ هه لسوکه وتی چۆنه و ئایا ژیا نی له گه ل ده کری، ناکری؟ ئایا ریک و راسته؟ نهو مه رجان ه دابنن باشتره و به قازانجی دنیا و دوا پۆژیان ته واه ده بی وهک چۆن پیغهمبهر (صلی الله علیه و آله) به پیاوانیشی

ههروا فەرموووە کە دەفەرموئ: {تنکح المرأة لأربع: لمالها و لجمالها و لحسبها ولدينها، فاظفر بذات الدين تربت يداك} رواه البخاري و مسلم و أبوداود و ابن ماجه واته: (ئافرەت نەبەر چوار شت بە هاوسەر دەگـێـرئ: لەبەر مـال و سامانی، حەسـەب و نەسەبی، جوانیی، دینداری، جا تۆ هەول بۆ خاوەن دینەکیان بدە- واته ئەوەی دین و ڕەوشت و نیوەڕۆک (محتوی) ی چاکترە- ئەگەر نا دەستت بە زەوی یەوێ بنووسئ لەبەر نەداری)

بەلئ لەشەریعەت دا مەجال دراوە کە ئافرەت مارهویی زۆربئ، ئەوێ دیارە بەلام بیگومان بە پەسەند زانراوە کە ئافرەت داوای مارهویی زۆر نەکات و مەرگی ماددی قورس و گران دانەئ، بۆ لە راستی دا مەرگی قورس دانانیش لەمەسەلە ی ژن و ژنخوازی دا دەبیته هۆی ئەوێ کە پرۆسە ی ژنەینان دوا بکەوئ و گرفتێ بیته ڕئ، کە ئەوێش هەم کۆرەکان ناچنە پیش و سارد دەبنەوێ لە ژنەینان، کە دەبینئ ئافرەتە کە داوای مارهویی و نیومالئ زۆر و سەیارە و خانووبەرە ی چاک دەکات، بۆ هەم کچەکانیش دەمیننەوێ و قەیرە دەبن و شوویان بۆناکړئ!

(٢)- پرسیار: زۆرێک لە ڕیکخواوەکانی ئافرەتان خۆیان لەیەک جیا دەکەنەوێ و پەییوەندیی و هاوکاری یان لە نیواندا نیە بۆچی نیوێ بریارێکی گشتی بۆ ڕیکخواوەکانی ئافرەتانی خۆتان دەرناکەن تا بیسەلمینن کە ئیسلام ڕۆلێ هاوکاری و پەییوەندی و پێکەوێ ژبانی هەیه .

وه لām: له راستی دا ئیمه له نیو یهك كۆمه لگاداین، جا وهك چون لایه نه سیاسیی یه كان لهو خالانه دا كه تیياندا هاوبه شن ده بی هاوکاری یه کدی بکه و هه ماههنگی یان پیکه وه هه بی، به هه مان شیوهش ده بی ریکخواه کان چاکتر هاوکاری یه کتر بکه، چونکه زورجار ئامانجی سیاسیی له یه کتر دوور هه یه، به لām ریکخواه مه ده نی یه کان و به تاییهت ریکخواه کانی ئافرهتان پیم وایه له زور شت دا ئامانجیان یه کیکه، ئافرهتانی هه موو ریکخواه کان بۆ ئه وه تیده کوشن که ماف و ئازادی یه کانی ئافرهتان دابین بکریت و ریزو که رامهت و که سایه تی ئافرهتان پایزراوبی وه مه جالی کار و چالاکی یان هه بی و پۆلی خویمان له کۆمه لگا دا بیسن و حیسابیان بۆ بکری واته سه رجه م ریکخواه کانی ئافرهتان له وانه دا هاوبه شن، بۆیه هاوکاری کردنیان له گه ل یه کتر زور پیویسته .

وه ئیمه لیڤه وه رایده گه یه نین وهك خۆمان-کۆمه لی ئیسلامی- که پیویسته له سه ر خوشکانی کۆمه لی ئیسلامی هه ولبدن ده ست پیشخه ر بن له هاوکاری کردن و پیکه وه کارکردن له گه ل هه موو ئه و ریکخواه وانه که به دلسۆزی بۆ ئافرهتان کارده کهن.

(۳)-پرسیار: زور سوپاسی به ریزتان ده که م بۆ سازدانی ئه م کۆڤه، به راستی کۆڤیکی زور سه رکه وتوو بوو وه سوودیکی زۆرمان لی وه رگرت، به ریزت ئامازت به وه کرد که له شه ریه تی ئیسلام دا جیاوازی نه کراوه له نیوان ژن و پیاو دا ته نیا له کارکردن دا نه بی، به لām وهك ده بینین زور جیاوازی کراوه بۆ نمونه: له وه رگرتنی

میرات وهك يهك نین ته نیا له زهوی كوشتوكالی دا وهك يه كن، نایا  
 نه وه ده گه پټه وه بو دین یا خود بو نه وهی كه پیاو داریژره ی  
 یاسایه.؟!

وه لآم: هندیك كهس وا ده زانی كه همیشه له ئیسلام دا پیاو  
 دوو نه وه ندهی ئافرهت میرات ده گری! بو زانیاریتان نه وه بهو شیوه یه  
 نیه، چونكه نه وایه ته قورئانی یه ی كه ده فهرموئ: ﴿وللذكر مثل  
 حظ الانثیین﴾ النساء - ۱۱-، نه وه مه بهستی كوران و كچانه، واته  
 كاتیك بابیك ده مرئ و كور و كچی له دوا به جئ ده میئن، كوره كان  
 دوو نه وه ندوی كچه كان میرات ده گرن! بیگومان نه وهش حيكمه تی  
 زوری تیډایه وهك ئیستا روونی ده كه مه وه، نه گه رنا مه سه له ی دایك  
 و باب كاتیك كه میرات له كوره كانیان ده گرن هه ردوو كیان (شهش  
 يهك) ده گرن، واته به نه ندازه ی یه كدی ده گرن وهك خوا فهرموویه تی:  
 {... ولا بویه لكل واحد منهما السدس مما ترك ان كان له ولد} النساء -  
 ۱۱- به لكو جاری وا هه یه ئافرهت له پیاو زیاتر میرات  
 ده گری، كه واته مه سه له ی {للذكر مثل حظ الانثیین} واته: بو نیر  
 هه یه دوو نه وه ندهی می، نه و ته نیا ده رباره ی كوران و  
 كچانه، حيكمه ته كه شی نه وه یه كه له ئیسلام دا كور ژن دینی  
 پیویسته ماره یی نه و ژنه بدات و نه فقه ی بدات، به مه سه رهی  
 خیزان دروست كردن له سه ر كوره، بویه له میراتی بابی دا زیاتری  
 بهش ده دری بو نه وهی نه و پیداو یستی یانه ی مالدار ی و پیکه وه نانی  
 خیزانی پی جئ به جئ بكات، واته نه و پیداو یستی یانه ی كوره كه

رِه چار کراوه، به لّام کچ که شوو ده کات - نه ماره یی له سهره و نه مال  
 پیکه وه نانی له سهره و نه داوای نه فقهی لّی ده کری، بویه کچ که  
 نیوهی میراته کهی بهش دهری له بهر نهویه که هیچ مه سهره ییکی  
 له سهر نیه، به لّام برایه کهی که ژن ده هیئی پیویسته هه موو نهو  
 مه سهره فانه بکات، جا شهر یعت له وه دا موراعاتی کوره کهی کردوه و  
 زیاتری پیداره چونکه زیاتری پیویست ده بی، نه گه رنا وه ک گوتمان:  
 باب و دایک کاتیک کورپان دهری هه ردو وکیان (شهش یه ک)  
 ده گرن به نه ندازی یه ک وه هه ندیک حالت هه یه که ئافره ت  
 زیاتریش له پیاو میرات ده گری.

پرسیار: به ریزتان باسی به ره لّایی و نهو شتانه ت کرد، لام وایی  
 چاره سهری هه ر باش نهویه به رای من که دین له ده سه لات جیا  
 بکریته وه، چونکه نهو کاته دین قودسیه تی خوی ده بی وه تیکه ل  
 نابی له گه ل ده سه لات وه پیاوانی ده سه لات دار ناتوانن گالته و  
 سوکایه تی به دین بکه ن، ئیتر سوپاس.

وه لّام: سوپاسی نهو خوشکه به ریزه ده که یین، له وه لّامی نهو  
 پرسیاره دا ده لّیم: خوشکه به ریزه که م! ئیسته دین له ده سه لات جیا  
 کراوه ته وه بویه گیر ده ی نهو دهرد و نه خو شی و کی شه و گرفتانه  
 بووین! خو ئیستا براده رانی ده سه لات دار بانگه شه ی عه لمانیه ت  
 ده که ن و ده لّین حوکه که مان حوکه ییکی عه لمانی یه و دین له  
 ده سه لات جیا یه، له گه ل نه وه شدا توشی نه م وه زعه بوین!



نهجا له راستی دا کاتیک دین له گهل دسه لات ناوټه بی -  
 چونکه له ئیسلامدا دین و دهولهت یه ک شته - نهو دینه نینوکی  
 نهو دسه لاتنه دهکات و ناهیللی زولم بکات وه ناهیللی فساد و  
 گندهلی سیاسی ئیداری و نابووری هه بی، ناهیللی نهو دسه لاتنه  
 هه موو ئیمتياز و تاییه تمندی یه کان بو خوئی قورخ بکات و  
 میلله تی لی بی بهش بکات! بویه له کاتیک دا که دسه لات دیندار  
 بی و دین و دسه لات ناوټه ی یه کدی بن و دین ته وجیهی دسه لات  
 بکات، نهو دسه لاتنه نایته ملوزمیک وه ئیستا که دهیینین .  
 نهو دسه لاتنه کومه لیک سنووری بو داده نرین، چونکه هه ر له ریه  
 دین ده لی: ده بی دسه لاتدار خه لک هه لیبژیری و کاربه دهستان و  
 مشوورخوران ده بی هه لقولوی ئیراده ی خه لک و جه ماوه ر بن وه  
 خوی بهرز و مه زن ده فهرموئ {و امرهم شوری بینهم} الشوری -  
 ۳۸- .

پاشان نه گه ر دین حاکم بی، خه لک ده بی به چاودیر به سه ر  
 دسه لاتنه وه بو خه لکه که له سه ر خویشی واجب ده زانی که ره خه له  
 دسه لات بگری وه هه له کان راست بکاته وه بو ده بی نهو دسه لاتنه ش  
 له سه ر خوئی به واجب بیینی گوی بو ره خه و تیبینی و چاودیری و  
 سه رنج و پیشنیاری خه لک بگری، وه له و سه رده می که ئیسلام  
 حوکمی کردوه به و شیوه یه بووه، که واته به پیچه وانده وه نه وه ی ئیستا  
 به ره ده می نه وه یه که دین له دسه لات دوور خراوته وه بویه ئیمه  
 تووشی نه وه ناشووبه سیاسی و خیزانی و ره وشتی یه بووین به لام

نه گهر دین دهوړی خوۍ پیږدری نه و گرفت و کیښانه که ئیستا به دهستیانه وه گیروده بووین و پییانه وه دهنالینین به دلنیایی یه وه چاره سهر ده کرین.

(۵) -پرسیار: نایا نافرته قوتابی بوۍ هدی که له ورزش دا به شدار بی، چالاکی یه ورزشی یه کان به گشتی و به تاییه تی فیستیقائی سالانه قوتابخانه کان؟

وهلام: هه لېته له ئیسلام دا ری له نافرته نه گپراوه که ورزش بکات بهلام ئیسلام ری به تیکه لپی نافرته و پیاو نادات له کاتی ورزش دا، چونکه بیگومان ورزش کردن دا جهستهۍ نافرته و میینایه تی (أنوثة) ی زیاتر به دهر ده که وی و به رجه سته ده بی، مانای وایه ده بیته پیشانگا (معرض) یک بو نه وه ی پیاوان سهرنجی بدن و ته ماشای بکه ن! نه گهرنا نافرته تان له شوینی تاییه تی خویندا بویان هدی و ورزش بکه ن و هه موو چالاکی یه کی و ورزشی نه نجام بدن به تاییه ت نه وه ی که له گهل سروشتیان دا ده گونجی، ئیسلام نافرته تی قه دهغه نه کرده و ورزش بکات بهلام به نادایکی شهرعی یه وه له نیوان خویندا وه نه گهر بیینه سهر باری حه قیش به راستی نافرته پیویستی به وه نیه له گهل کوراندایاری توپی پی و باله و جزه کانی دیکه یاری بکات به لکو ده بی بو خویان بیکه ن و کورانش هه روا بو خویان بیکه ن وه له دنیاش دا وه ک ده بینن زیاتر هه ر به و شیوه یه یه .

(٦) -پرسیار: دهرباره‌ی تیکه‌لۍ کوران و کچان له قوتابخانه‌کان دا چی ده‌لین؟

وه‌لام: له‌و باره‌وه‌ دباره ئیمه زورمان پیناخوښه کوران و کچان تیکه‌ل بن له قوتابخانه‌کاندا و په‌یمانگا و زانکو‌کاندا، وه‌ بیگومان نه‌وه‌ش یه‌کیکه له‌و شتانه‌ی که ده‌سه‌لات به‌کاری دینۍ به‌لام به‌زهره‌ری میلله‌ت ته‌واو ده‌بی، ئیستا له‌ نه‌مریکا کار له‌سه‌ر نه‌وه‌ ده‌کړۍ که تیکه‌لۍ کوران و کچان له‌ خویندن دا نه‌مینی، وه‌ ئیستا له‌ ولاتانی نه‌وروپا له‌ نه‌غامی نه‌وه‌دا که ئافره‌ت و پیاویان تیکه‌ل کرده‌ له‌ قوناغه‌کانی خویندن دا بو‌یان ده‌رکه‌وتوه‌ که ئاستی زانیاری پیاوان و ئافره‌تانی‌شان هاتوته‌ خوارۍ، بو‌چی؟ چونکه‌ وروژاندنی غه‌ریزه‌ی جینسی و به‌یه‌که‌وه‌ مه‌شغوولبوون و پاشان چهن‌دین شتی دیکه‌ی خرابی به‌ دوا‌دا دی، که هه‌رخوښ نیه‌ له‌م کوږه‌دا نامه‌ژه‌یان پی‌یکه‌ین! زور جار ئافره‌تان ده‌چنه‌ قوناغۍ ئاماده‌یی حامیله‌ ده‌بن و ده‌بنه‌ دایک و مندالیان ده‌بی به‌بی نه‌وه‌ی که می‌ردیان دیاربی! بو‌یه‌ له‌ نه‌غامی نه‌و نه‌خوښی و گرفتاری یانده‌دا نه‌وان-خه‌لکی نه‌وروپا- خو‌یان هاتوونه‌ سه‌ر نه‌وه‌ که له‌ قوناغه‌کانی خویندنۍ بالادا ئافره‌تان و پیاوان، کوران و کچان له‌یه‌ک جیا بکه‌نه‌وه‌، ننجا نه‌وه‌ی خه‌لک زهره‌ری لۍ کرده‌ پتویسته‌ ئیمه‌ په‌ندی لی‌وه‌ر بگرین نه‌ک ئیمه‌ش به‌ هه‌مان هه‌لۍ نه‌وان برۍین.

(۷) -پرسیار: نایا ئافره تیکی مسولمان و پوښته شوو به  
ته سیکی نامسولمان بکا له بهر نه وهی که سیکی مسولمان  
اخوازی ناکات نه وه چ حوکیکی هیه؟

وه لām: نه گهر که سیک یمان و عه قیدهی ئیسلامی نه بی و بروای  
به ئیسلام نه بی، نه وه دروست نیه ئافره تی مسولمان شووی پی  
بکات! به لām نه گهر که سیک یمان و عه قیدهی ئیسلامی هه بی  
به لām هه له و ناشه رعی و که م و کووپی هه بی نه وه دروسته شووی  
پی بکات، نه لبه ته وا باشت و په سه ندتره نه و ئافره ته مسولمانه بو  
پیای دیندار و خاوه ن ره وشتی بهرز و پابه ند به شه رعی خواوه  
بگه ری، دواپی نه گهر شووی پی کرد مادام میرده که ی خو ی به  
مسولمان ده زانی پیویسته نه و ئافره ته هه ول ی له گه ل بدات که  
پابه ند بی به شه ریه ته وه به قسه ی خو ش به هه ر شیوه یه که بو ی  
ده گوئجی به لām نه گهر نه و که سه هه ر بروای به ئیسلام نه بی و  
کافر بی، نه وه دیاره دروست نیه شووی پی بکات، واته هه ر  
گریبه ند (عقد) ی نیکاحه که ی دانه مه زراوه و دانامه زری مادام  
عه قیده و بیرو بروایان له یه که جیابی.

(۸) پرسیار: ..هه موومان ده زانین که مافه کانمان له ئیسلام دا  
یاسایی و شه رعی یه به لām ماموستا گیان به رای به یریژتان نه و  
هویانه چین که بوونه ته هو ی نه وه که ئافره تان له ئیسلام دوور  
بکه ونه وه؟

وه لām: من پيّم وايه نه وهی کاریگه ری هه بووه له وه دا که به شيك  
 له نافرته تانی ئيمه له ئيسلام دوورر بکه ونه وه یا خود به ره و دوور  
 که و تنه وه بچن، هه م که م و کورې خودی مسولمانان خویان  
 بووه، که مته رخه می ماموستانیه کان، که مته رخه می باب و  
 دایکان، حالی نه بوون له ئيسلام به لکو زور جارن به سه رو بنی له  
 ئيسلام حالی بوون! وه ختی که سيك به و شيويه له ئيسلام حالی  
 ببی که ئيسلام ری به نافرته نادات پوئی خوی ببینی و مافی پی  
 نادات، دیاره هه ره به و شيويه شه له گه ل نافرته مامه له ده کات، نه و  
 کاته نافرته که خوی به سته م لیکرا و ماف خورا و ده زانی و دوور  
 ده که ویتته وه، که واته به هه له تیگه یشتن له ئيسلام و به هه له  
 مامه له کردن به ناوی ئيسلام وه له گه ل نافرته، کاریگه ری  
 خراپی بووه و هه م نه و شه پوله ماددی یه ی که له نارادایه ده وری  
 زور خراپی گپراوه له وه دا، ناشکرایه شه پوئیکی ماددیگه رایي له  
 دنیادا هه یه بو بی به ند و باری و به ده مه وه چوونی فساد، بو  
 خوتان ده بینن و ده بیستن له ولاتاندا نه وه چهنه جاریک له و  
 کونگرانه ی که ده رباره ی نافرته گیراون به راشکاوی باسی نه وه  
 ده کری که ده بی ری بدری پیاویک و پیاویک خیزان پیکه وه بنین و  
 نافرته تیک و نافرته تیک خیزان پیکه وه بنین و.. هتد!!  
 که بیگومان نه و رپره وه (اتجاه) چه و ته ویرای تیگه گیرانی له گه ل  
 فیتیه تی مرؤف و عه قل و لوژیک دا سه ریش ده کیشتی بو بنه بر بوونی  
 نه سل و وه چه ی به شه ر و قه لاچو بوونی!  
 جائه مانه هه موویان ویکرا کاریگه ری یان هه بووه و هه یه له  
 سه ر دوور که و تنه وه ی به شيك له نافرته تان له ئيسلام.

## نیوهرۆك

بابەت	لاپەرە
پیشکەش بۆ	٦
پیشەکی	٧
دەقی وتارەکە	١١
تەوهرە یە کەم: تیروانین و جیهان بینی ئیسلام	١٣
خالی یە کەم : مرۆڤ لە جیهان بینی ئیسلام دا.	١٣
خالی دووهم: تیروانینی ئیسلام بۆ ژیان.	١٦
خالی سییهەم: تیروانینی ئیسلام بۆ ئافرەت.	١٩
خالی چوارەم: تیروانینی ئیسلام بۆ خێزان.	٢١
تەوهرە ی دووهم: زیانەکانی دوور خستنه‌وه‌ی ئافرەت لە ئیسلام.	٢٤
تەوهرە ی سییهەم: پاسار و بیانووی دوور خستنه‌وه‌ی ئافرەت لە ئیسلام.	٣٧
تەوهرە ی چوارەم: چارەسەر.	٤٦
نیوهرۆك	٦٠



له م نامیلکه یه دا

روونکراو ته وه که کاتیک ئافره ت

له ئیسلامدا دوورده خریته وه. هم خوی و هم  
کۆمه لگا که ش به نیر و می و ورد و درشته وه له  
هممو بواره کانی ژیان و گۆزه ران دا دوو چاری  
چه ندان جۆره ده ردو نه خوشی و گرفت و کیشه  
ده بن .

ههروه ها رو نیشکراو ته وه که هه موو ته و  
بیانو و پاساوانه ی بۆ پاساودانه وه ی وه دور خستنی  
ئافره ت له ئیسلامدا له کۆمه لگا که ماندا ،  
ده هی ننه وه وه : ئازادی و ماف بۆ دابین کران و  
...هتد هه موویان شتی پووچ و بی بناغه ن ،  
چونکه شه ریعه تی خوای کار به جی ئازادی و  
ماف و به رژه وهندی هه موولایه کی به چاکترین  
شیوه دابین کردون .

نوسینگه ی ته فسیر

بۆ ئێکۆکردنه و و راکه یشتن

ههولێر - شهقامی وادگا - ژێر توتیلی شوین پالاس

ت: 2518138 - 2230908 - 2221695

موبایل : 07504605122 - 07701387291

tafseeroffice@yahoo.com

tafseeroffice@maktoob.com

altafseer@hotmail.com